

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra: Účetnictví a financí

Diplomová práce

Způsoby zajištění a vymáhání pohledávek

Vypracoval: Iveta Prachařová

Vedoucí práce: doc. Ing. Jindřiška Kouřilová, CSc.

České Budějovice, 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Iveta PRACHAŘOVÁ**
Osobní číslo: **E12711**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Způsoby zajištění a vymáhání pohledávek**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Zajišťování a vymáhání pohledávek představuje náročnou činnost většiny podniků hned v několika směrech. Diplomová práce by měla věnovat pozornost některým chybám postupu, dále pak i zejména sféře vymáhání vč. použití alternativy outsourcingu, vyhodnocení přínosu pro podnik.

Rámcová osnova:

1. Role pohledávek ve vazbě na ekonomiku podniku, financování, daňovou sféru, etiku a řízení podniku
2. Vymáhání pohledávek jako specifická oblast činnosti
3. Data-mining v procesu vymáhání pohledávek
4. Rizika a chyby ve vymáhání pohledávek
5. Outsourcing jako forma vymáhání pohledávek, SWOT
6. Možná doporučení k dosažení

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Drbohlav, J., Pohl, T. Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7357-599-1.

Kolektiv autorů. Účetnictví podnikatelů. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7357-993-7.

Pilátová, J., Richter, J. Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi. Praha: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-678-5.

Sedláček, J. Účetnictví pro manažery. Praha: GRADA, 2005. ISBN 80-247-1195-8.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jindřiška Kouřilová, CSc.**
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: **1. března 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2013

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 25.04.2014

.....
Prachařová Iveta

Děkuji vedoucí mé diplomové práce doc. Ing. Jindřišce Kouřilové, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. TEORETICKÁ ČÁST	5
1. POHLEDÁVKY A JEJICH PRÁVNÍ ÚPRAVA	7
1.1 POHLEDÁVKA VZNIK	7
1.2 ČLENĚNÍ POHLEDÁVEK OBECNĚ	7
1.3 POHLEDÁVKY Z HLEDISKA ÚČETNÍHO	9
1.4 POHLEDÁVKY Z HLEDISKA DAŇOVÉHO	11
1.5 EVIDENCE A OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK	11
1.6 OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM	12
1.6.1 Účetní opravné položky	13
1.6.2 Zákonné opravné položky	13
1.6.3 Odpis pohledávky	15
2. ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK	16
2.1 DRUHY ZAJIŠTĚNÍ	17
2.2 ZÁLOHA	17
2.3 POJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK	18
2.4 SMLUVNÍ POKUTA	19
2.5 RUČENÍ	19
2.6 FINANČNÍ ZÁRUKA	20
2.7 DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV	20
2.8 DOKUMENTÁRNÍ INKASO	22
2.9 ZÁSTAVNÍ PRÁVO	24
2.10 ZADRŽOVACÍ PRÁVO	24
2.11 SMĚNEČNÉ ZAJIŠTĚNÍ	25
2.12 POSTOUPENÍ POHLEDÁVEK	28
2.13 PŘEVOD VLASTNICKÉHO PRÁVA	29
3. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	30
3.1 VYMÁHÁNÍ SOUDNÍ CESTOU	30
3.1.1 Žaloba	31
3.1.2 Výkon rozhodnutí	31
3.1.3 Insolvenční řízení	31
3.2 VYMÁHÁNÍ MIMOSOUDNÍ CESTOU	34
3.2.1 Upomínka	34
3.2.2 Uznání dluhu	35
3.2.3 Započtení	35
3.2.4 Postoupení a prodej pohledávky	35
3.2.5 Rozhodčí řízení	36
3.2.6 Exekuční řízení	36
4. DATA MINING A OUTSOURCING	38
4.1 DATA MINING OBECNĚ	38
4.2 OUTSOURCING	39

III. METODIKA PRÁCE	41
IV. PRAKTICKÁ ČÁST	42
5. PROFIL SPOLEČNOSTI	43
5.1 HISTORIE SPOLEČNOSTI	43
5.2 ČINNOST SPOLEČNOSTI	44
5.3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	45
5.4 SWOT ANALÝZA	46
6. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU POHLEDÁVEK	50
6.1 STAV OBCHODNÍCH POHLEDÁVEK 2010 – 2012	50
6.2 VÝVOJ POHLEDÁVEK V LETECH 2009 – 2012	54
6.3 ANALÝZA EKONOMICKÉ AKTIVITY A LIKVIDITY SPOLEČNOSTI	57
6.3.1 Hodnocení ukazatelů ekonomické aktivity	57
6.3.2 Hodnocení ukazatelů likvidity	59
7. ŘEŠENÍ POHLEDÁVEK V ÚČETNÍ JEDNOTCE	63
7.1 ZPŮSOBY ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK	63
7.1.1 Platba předem	63
7.1.2 Záloha	63
7.1.3 Smluvní pokuta	64
7.2 ZPŮSOBY VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	64
7.2.1 Upomínka	64
7.2.1.1 Telefonická	64
7.2.1.2 Písemná	65
7.2.2 Vymáhání pohledávky	66
7.3 ŘEŠENÍ OBCHODNÍCH POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI	66
8. ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY A NÁVRH PRO JEJICH ŘEŠENÍ	71
8.1 ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY	71
8.2 NÁVRHY NA ŘEŠENÍ	71
9. INKASNÍ KANCELÁŘE	75
9.1 PROCES VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY INKASNÍ KANCELÁŘÍ	76
V. ZÁVĚR	78
VI. SUMMARY	81
VII. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	82
VIII. SEZNAM TABULEK	84
IX. SEZNAM SCHÉMAT	85
X. SEZNAM PŘÍLOH	86
XI. PŘÍLOHY	

I. ÚVOD

Problematika správného zajištění a efektivního vymáhání pohledávek je v současné době velmi aktuální tematika. Téměř každý podnik se setkal s problémy provázející řešení pohledávek, jejichž splatnost již vypršela, a které se staly předmětem soudního či exekučního řízení. Hlavním cílem předání pohledávky k soudnímu řízení je možnost zajištění alespoň částečné úhrady pohledávky. Podniky se málo zaměřují na prověřování svých obchodních partnerů a často zbytečně riskují, že jejich pohledávka nebude uhrazena. Obecně by se podniky měly uzavírání zakázek s nesolventními smluvními partnery vyvarovat, nebo prověřit, zda bude takovýto zákazník schopen své povinnosti, vyplývající se smlouvy, plnit.

Mnoho podnikatelů není dostatečně informováno o možnostech, jak by mohli snížit riziko vzniku nedobytné pohledávky, jak využít zajišťovacích prostředků tak, aby pohledávka mohla být označena za zajištěnou.

Dalším neméně častým problémem je špatný postup při vymáhání pohledávky po splatnosti. Podnik by se měl především využitím vhodného zajištění snažit předjít situaci, kdy pohledávka nebude obchodním partnerem uhrazena. Ale i přes využití zajišťovacích nástrojů dochází k tomu, že podnik tyto situace musí řešit. Proces vymáhání pohledávky by měl být rychlý a především efektivní. Pohledávka po splatnosti je pro podnik přítěží ve dvou ohledech, jednak drží podniku finanční prostředky, které mohl již mít k dispozici a dále je její vymáhání spojeno s náklady, které v souhrnu snižují výnos z pohledávky plynoucí.

Teoretická část diplomové práce se zaměřuje na vymezení pojmu pohledávka, na obecné členění pohledávek, popisuje pohledávky z účetního, daňového pohledu a krátce

se věnuje jejich evidenci v podniku a způsobům oceňování. Dále se teoretická část zabývá vybranými způsoby zajištění a vymáhání pohledávek. V závěru se pak krátce zmiňuje o data-miningu a outsourcingu.

V praktické části práce je krátce popsána společnost VDX s.r.o., provedena analýza současného stavu jejich pohledávek, firmou využívaných způsobů zajištění a vymáhání pohledávek. Analýzy byly provedeny na pohledávkách za období 2009 – 2012.

V závěru praktické části je navrženo řešení zjištěných nedostatků a krátce popsána činnost a postupy inkasních kanceláří, jejichž služeb využívá v současné době stále více firem.

Cílem této diplomové práce je tedy identifikovat nedostatky, které se v průběhu zajištění a vymáhání pohledávky vyskytují ve společnosti VDX s.r.o. a navrhnout takový postup, jež by stávající situaci zlepšil.

II. TEORETICKÁ ČÁST

1. POHLEDÁVKY A JEJICH PRÁVNÍ ÚPRAVA

- 1.1 POHLEDÁVKA VZNIK
- 1.2 ČLENĚNÍ POHLEDÁVEK OBECNĚ
  - 1.2.1 Pohledávky podle vzniku
  - 1.2.2 Pohledávky podle zajištění
  - 1.2.3 Pohledávky z hlediska času
  - 1.2.4 Pohledávky vlastní a cizí
- 1.3 POHLEDÁVKY Z HLEDISKA ÚČETNÍHO
- 1.4 POHLEDÁVKY Z HLEDISKA DAŇOVÉHO
- 1.5 EVIDENCE A OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK
- 1.6 OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM
  - 1.6.1 Účetní opravné položky
  - 1.6.2 Zákonné opravné položky
  - 1.6.3 Odpis pohledávky

2. ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK

- 2.1 DRUHY ZAJIŠTĚNÍ
- 2.2 ZÁLOHA
- 2.3 POJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK
- 2.4 SMLUVNÍ POKUTA
- 2.5 RUČENÍ
- 2.6 FINANČNÍ ZÁRUKA
- 2.7 DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV
  - 2.7.1 Druhy dokumentárních akreditivů
- 2.8 DOKUMENTÁRNÍ INKASO
  - 2.8.1 Druhy dokumentárního inkasa
- 2.9 ZÁSTAVNÍ PRÁVO
- 2.10 ZADRŽOVACÍ PRÁVO
- 2.11 SMĚNEČNÉ ZAJIŠTĚNÍ
  - 2.11.1 Blanko-směnka
- 2.12 POSTOUPENÍ POHLEDÁVEK
  - 2.12.1 Druhy cese

2.13 PŘEVOD VLASTNICKÉHO PRÁVA

3. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

3.1 VYMÁHÁNÍ SOUDNÍ CESTOU

3.1.1 Žaloba

3.1.2 Výkon rozhodnutí

3.1.3 Insolvenční řízení

3.1.3.1 Úpadek

3.1.3.2 Návrh na insolvenční řízení

3.1.3.3 Způsoby řešení úpadku

3.1.3.4 Insolvenční rejstřík

3.2 VYMÁHÁNÍ MIMOSOUDNÍ CESTOU

3.2.1 Upomínka

3.2.2 Uznání dluhu

3.2.3 Započtení

3.2.4 Postoupení a prodej pohledávky

3.2.5 Rozhodčí řízení

3.2.6 Exekuční řízení

4. DATA MINING A OUTSOURCING

4.1 DATA MINING OBECNĚ

4.1.1 Data mining v procesu vymáhání pohledávek

4.2 OUTSOURCING

4.2.1 Outsourcing jako forma vymáhání pohledávek

1. Pohledávky a jejich právní úprava

Pojem pohledávka je v právu chápán jako právo vznikající jednomu účastníku, který se v právu nazývá věřitel, vůči účastníku druhému, označovaného jako dlužník. Z toho vyplývá, že pohledávka věřitele je současně závazkem dlužníka. Dlužníkem a věřitelem mohou být jak osoby fyzické, tak právnické.

1.1 POHLEDÁVKA VZNIK

Pohledávka může vzniknout z celé řady důvodů. Obecné důvody, kdy dochází ke vzniku pohledávky, a to jak pro občanskoprávní tak i pro obchodně právní vztah, jsou upraveny v občanském zákoníku.

Mezi nejčastější důvod vzniku pohledávky se řadí především uzavření smlouvy. Jako smlouva se označuje právní úkon, který může být jednostranný i vícestranný, kdy na straně jedné má věřitel právo od dlužníka obdržet určité plnění a na straně druhé má dlužník povinnosti toto plnění věřiteli poskytnout. Jestliže pohledávka, která je splatná, tj. dospělá, není dlužníkem uspokojena vůči věřiteli ve stanovenou dobu, vzniká věřiteli právo tuto pohledávku vymáhat, např. soudní cestou.

1.2 ČLENĚNÍ POHLEDÁVEK

Pohledávky je možno členit dle různých kritérií.

Podle:

- vzniku,
- zajištění,
- z hlediska času,
- dělení na vlastní a cizí, atd.

1.2.1 Pohledávky podle vzniku

Podle vzniku se pohledávky dělí do tří skupin:

Pohledávky z obchodního styku – jedná se o nejčastější způsob vzniku pohledávky, tyto pohledávky plynou z předmětu činnosti podniku. Pohledávka z obchodního styku vzniká vystavením platebního dokladu dodavatelem.

Pohledávky z bankovních úvěrů, z finančních mezipodnikových půjček a půjček mezi podnikatelskými subjekty a fyzickými osobami – tyto pohledávky mají ve většině případů písemnou formu, kde je popsán popis smluvních stran, termín a způsob úhrady, a další informace týkající se daného smluvního vztahu.

Pohledávky ostatní – mezi tyto pohledávky se řadí především pohledávky z pracovně-právních vztahů, pohledávky vůči státu, pohledávky plynoucí ze sociálního a zdravotního pojištění.

1.2.2 Pohledávky podle zajištění

Zajištěné pohledávky – jsou takové pohledávky, které jsou v době vzniku určitým způsobem zabezpečeny. Jde o účinnou ochranu před problémovými pohledávkami, např. zjišťování informací o budoucích obchodních partnerech, se kterými se podnik chystá spolupracovat, dále důsledné zpracování smluv, využití zajišťovacích instrumentů, jako například záloha, smluvní pokuta, zástavní právo, zadržovací právo, ručení, bankovní záruka, směnka, dokumentární akreditiv, pojištění pohledávek, apod.

Nezajištěné pohledávky – smluvní vztah vzniká na základě ústní dohody, tj. bez písemné dokumentace. Jedná se o zjednodušený postup vzniku smlouvy, který je ovšem spojen s určitým rizikem, např. možnost vzniku chyb z nedostatečné úpravy práv a povinností účastníků, nemožnost vymáhání pohledávky, jelikož neexistují žádné poklady pro donucení k vyrovnání pohledávky.

1.2.3 Pohledávky z hlediska času (Vyhláška 500/2002 Sb., § 10, § 11)

- a) krátkodobé – jedná se o pohledávky, které v okamžiku sestavení účetní závěrky, mají dobu splatnosti kratší než jeden rok,
- b) dlouhodobé – pohledávky, které v okamžiku sestavení účetní závěrky, mají dobu splatnosti delší než jeden rok. [6]

1.2.4 Pohledávky vlastní a cizí

Pohledávka vlastní – vzniká na základě vzniku právního vztahu dvou subjektů, věřitele a dlužníka

Pohledávka cizí – vzniká z pohledávky vlastní a to v důsledku změny osoby věřitele, např. postoupení pohledávky, darování, dědění.

1.3 POHLEDÁVKY Z HLEDISKA ÚČETNÍHO

Pro pohledávky je v rámci českých účetních standardů a směrné účtové osnově vymezena 3. účtová třída – Závazkové vztahy. Ta obsahuje účty, na které se zachycují v podstatě všechny zúčtovací vztahy s výjimkou dlouhodobých závazků a záloh na dlouhodobý majetek. Pohledávky se člení především na pohledávky z obchodních vztahů, zúčtovací vztahy se zaměstnanci, institucemi, se společníky, dále například přechodné účty či opravné položky. Dlouhodobé a krátkodobé pohledávky se rozlišují pomocí analytické evidence.

Třetí účtová třída se dělí na skupiny tak, aby bylo možné sledovat jednotlivé typy pohledávek. Typy pohledávek z účetního hlediska:

- a) doby splatnosti – na krátkodobé (splatnost do 1 roku) a dlouhodobé (nad 1 rok)
- b) místa vzniku – na tuzemské a zahraniční pohledávky a závazky
- c) jednotlivých odběratelů – účetní jednotka si k syntetickému účtu 311 – Odběratelé zřídí analytické účty, jejichž zůstatky udávají výši závazku nebo pohledávky. [7]

V účtové osnově je závazně stanoveno označení účtů na prvních dvou místech, tj. třída a skupina. Další členění účtů si určuje účetní jednotka sama.

31 – Pohledávky. V této skupině dochází k účtování jak dlouhodobých, tak krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů. Neřadí se sem zálohy na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, zálohy na zásoby a dlouhodobé půjčky. Skupinu tvoří soubor těchto účtů:

311 – Pohledávky za odběrateli

312 – Směnky k inkasu

313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry

314 – Poskytnuté provozní zálohy

315 – Ostatní pohledávky

33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

35 – Pohledávky za společníky, za účastníky, sdružení a členy družstva

37 – Jiné pohledávky

38 – Přejícné účty aktiv a pasiv. Zásady účetnictví říkají, že položky se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, podmínkou takového zúčtování je znalost přesné částky, období a titulu, ke kterému se účetní případ vztahuje. Jedná se o účty:

381 – Náklady příštích období

382 – Komplexní náklady příštích období

383 – Výdaje příštích období

384 – Výnosy příštích období

385 – Příjmy příštích období

388 – Dohadné účty aktivní (je znám pouze účel a titul, částka nikoliv)

389 – Dohadné účty pasivní (je znám pouze účel a titul, částka nikoliv)

39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

391 – Opravná položka k pohledávkám

395 – Vnitřní zúčtování

398 – Spojovací účet při sdružení [7]

V účetnictví existuje zákaz kompenzace neboli zákaz vzájemného vyrovnání. Obecně je tedy zakázáno vzájemné vyrovnání mezi položkami aktiv a pasiv, tak jako mezi náklady a výnosy. Za porušení vzájemného zúčtování v účetnictví se ale nepovažuje vzájemná, písemně doložená, dohoda obou obchodních partnerů o vyrovnání pohledávek a závazku, s dobou splatnosti do jednoho roku a v téže měně. [7]

1.4 POHLEDÁVKY Z HLEDISKA DAŇOVÉHO

Povinnost zdanění výnosů se v českých účetních předpisech váže ke dni dodávky nebo poskytnutí služby a to bez ohledu na skutečnost, zda by pohledávka uhrazena. Zde může nastat situace, že pohledávka uhrazena není. V takovém případě poskytují daňové zákony určitou relativní kompenzaci. Například Zákon o daních z příjmů umožňuje odpis pohledávek po lhůtě splatnosti, Zákon o rezervách řeší problematiku tvorby opravných položek k nepromlčeným pohledávkám po lhůtě splatnosti a pohledávky za dlužníky, kteří se nacházejí v insolvenčním řízení.

1.5 EVIDENCE A OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK

Pohledávky podnik vykazuje v **rozvaze**, případě **v knize vydaných faktur**. V rozvaze se pohledávky vykazují dle jejich doby splatnosti na krátkodobé, doba splatnosti do jednoho roku) a dlouhodobé (doba splatnosti nad jeden rok, tj. 365 dnů).

Oceňování pohledávek je upraveno v Zákoně o účetnictví č. 563/1991 Sb. v § 25. Dle Zákona o účetnictví je možné pohledávky oceňovat:

- Při vzniku **jmenovitou hodnotou** – takto se oceňují pohledávky vzniklé z obchodních, finančních a jiných vztahů.
- Při úplatném nabytí nebo vkladem **pořizovací cenou** – součástí pořizovací ceny jsou přímé náklady související s pořízením, například provize, odměny právníkům, náklady na znalecké ocenění.

- **Reálnou hodnotou** se oceňují pohledávky, které jsou nabyté za účelem obchodování. Reálnou hodnotou se myslí cena, která by měla být získána při prodeji pohledávky mezi znalými a ochotnými stranami za běžných transakčních podmínek. Změny hodnot takto oceněných pohledávek účetní jednotky účtují jako finanční výnos nebo finanční náklad.

Při stanovování hodnoty pohledávky by měla být brána tři kritéria:

- časové hledisko
- způsob zajištění pohledávek
- informace o dlužníkovi a jeho ekonomické situaci. [5]

U pohledávek v cizí měně musí účetní jednotka vést pohledávky v české i zahraniční měně, částka cizí měny, na kterou zní pohledávka, musí být přepočtena platným kurzem ČNB, ten může být buď pevný, nebo denní.

1.6 OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM

Opravné položky vyjadřují riziko nezaplacení pohledávky, vytvářejí se k pohledávkám po splatnosti. Opravné položky se vytvářejí na základě inventarizace, pokud se prokáže, že hodnota pohledávky je nižší než cena, která je zachycena v účetnictví. Nelze vytvořit opravnou položku na zvýšení hodnoty pohledávky. Opravné položky se rozlišují na účetní a zákonné.

Tvorba opravných položek se účtuje na stranu MD nákladů účtové skupiny 55x – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky a na stranu DAL účtu v účtové skupině 39x – Opravné položka k zúčtovacím vztahům. Zrušení opravné položky se účtuje obráceným zápisem.

1.6.1 Účetní opravné položky

Stanovení výše a způsob tvorby účetní opravné položky není legislativou nikterak upraven, účetní jednotka si jej tedy stanovuje sama ve vnitropodnikové směrnici. Účetní opravné položky tvoří tedy účetní jednotka na základě vlastního uvážení nad rámec, který umožňuje legislativa pro zákonné opravné položky.

1.6.2 Zákonné opravné položky

Zákonné opravné položky je možné zahrnout do nákladů tvořící základ daně, tzn. jedná se o daňově uznatelné náklady. Jsou upraveny zákonem č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Opravné položky lze dle zákona o rezervách tvořit pouze k pohledávkám, které byly při vzniku účtovány do výnosů, a takto vzniklý příjem nebyl příjmem osvobozeným od daně z příjmů. Aby mohla být opravná položka vytvořena pohledávka, ke které je tvořena, nesmí být promlčena a pokud má věřitel současně závazek vůči dlužníkovi, je nutný jejich zápočet. Dle § 2 tohoto zákona není možné tvořit opravné položky na pohledávky vzniklé z titulu:

- cenných papírů a ostatních investičních nástrojů,
- úvěrů, půjček, ručení, záloh, smluvních pokut a úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů,
- bezúplatného nabytí pohledávek a k souboru pohledávek,
- plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty společnosti.

Opravná položka k pohledávce za dlužníka v insolvenčním řízení

Opravnou položku je možné vytvořit do výše rozvahové hodnoty, tj. do výše 100 % hodnoty pohledávky, nepromlčené pohledávky po lhůtě splatnosti, která je přihlášená do insolvenčního řízení v zákonem stanoveném období. Po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku, nelze tvořit zákonné opravné položky.

Jestliže v následujícím zdaňovacím období není soudem vydáno rozhodnutí o úpadku, je účetní jednotka povinna zvýšit základ daně o vytvořenou opravnou položku. Opravná položka se dále ruší pokud:

- dojde pro vady k odmítnutí insolvenčního návrhu a nelze již v insolvenční řízení pokračovat (§ 128 insolvenčního zákona),
- dojde k zamítnutí pro nesplnění zákonem stanovených předpokladů pro vydání rozhodnutí o úpadku (§ 130 insolvenčního zákona).

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám

Doba promlčení činí u pohledávek 10 let. Věřitel je oprávněn bez soudního vymáhání vytvořit opravnou položku k pohledávce do 200 000,- Kč až do výše 20 % její neuhrazené rozvahové hodnoty, pokud od doby její splatnosti uplynulo více než 6 měsíců. Není možné vytvořit opravnou položku k pohledávkám, které vznikly za společníky, akcionáři, členy družstev za upsaný vlastní kapitál a mezi spojenými či blízkými osobami.

Zákon umožňuje vytvořit vyšší opravnou položku než 20 % neuhrazené hodnoty pohledávky, podmínkou pro její tvorbu je splnění zákonem stanovených předpokladů:

- k dané pohledávce bylo zahájeno rozhodčí, soudní, nebo správní řízení,
- od konce doby splatnosti pohledávky uplynul stanovený počet měsíců (tabulka viz přílohy).

Opravné položky k méně významným pohledávkám

Účetní jednotka může v období, za které se podává daňové přiznání, vytvořit opravnou položku až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky. Hodnota pohledávky nesmí být v okamžiku jejího vzniku vyšší než 30 000,- Kč a od konce její doby splatnosti musí uplynout nejméně 12 měsíců. Společnost je dle zákona povinna vést o těchto pohledávkách samostatnou evidenci.

1.6.3 Odpis pohledávky

Daňový odpis pohledávky je upraven v zákoně o dani z příjmu, dle § 24, odst. 2 tohoto zákona lze jednorázově odepsat pohledávku z těchto titulů:

- pohledávka za dlužníkem, u kterého byl zrušen konkurs pro nedostatek majetku dlužníka,
- úmrtí dlužníka a pohledávku nebylo možné uspokojit vymáháním na dědicích,
- pohledávka za dlužníkem, který je v úpadku, nebo jemuž úpadek hrozí,
- dlužník je právnická osoba, která zanikla bez právního nástupce,
- na majetek dlužníka je vyhlášena veřejná dražba, nebo exekuce.

Jednorázový odpis pohledávky je možné provést pouze ve zdaňovacím období, ve kterém skutečnost, při které nastává právo na odpis pohledávky, nastala. V případě zpětného uplatnění musí účetní jednotka podat dodatečné daňové přiznání za období, ve kterém zákonem stanovená skutečnost nastala.

Účtování odpisu pohledávky se provádí na stranu MD účtu 54x – Jiné provozní náklady a zároveň dojde ke snížení odepisované pohledávky na straně DAL účtu 31x – Pohledávky.

2. ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK

Se vznikem pohledávky je spojen i vznik rizika. Toto riziko se podnikatelský subjekt snaží minimalizovat využitím tzv. zajišťovacího instrumentu. Ideálním opatřením je, pokud jsou zajišťovací prostředky uvedeny již ve smlouvě, kterou mezi sebou smluvní strany uzavírají.

Z toho vyplývá, že rozhodujícím předpokladem pro možnost uplatnění pohledávky, je uzavřená smlouva. Smlouva by měla být jednoznačná a srozumitelná. Vysoký důraz by měl být kladen na správné označení smluvních stran, a definici platebních a dodacích podmínek. Případné změny ve smlouvě se řeší písemným dodatkem se souhlasem všech zúčastněných stran.

V kupní smlouvě, která je jednou z nejčastěji uzavíraných smluv, musí být, stejně jako u jiných smluv, správně označeny smluvní strany. U fyzické osoby je nutné uvést jméno a příjmení, dále je vhodné údaje doplnit o bydliště či rodné číslo. Právnícké osoby musí být označeny svou obchodní firmou, pod kterou jsou zapsané v obchodním rejstříku. Smlouva se často doplňuje přiděleným identifikačním číslem právnické osoby a sídlem společnosti.

Při uzavírání smlouvy je důležité mít podrobné informace o obchodním partnerovi, se kterým je smlouva uzavírána. Tyto informace je možné získat například z výročních zpráv, od banky smluvní strany, pokud k tomu dá souhlas, od dodavatelů obchodního partnera, na internetových stránkách, kde je možné nahlédnout do registru dlužníků.

Při získávání informací o obchodním partnerovi je tedy důležité se soustředit především na:

- solventnost – jaká je ekonomická síla smluvní strany,
- bonitu podniku – spolehlivost obchodního partnera při splácení smluvních závazků,
- postavení podniku na trhu,
- jaké je personální obsazení manažerských funkcí. [3]

2.1 ČLENĚNÍ ZAJIŠŤOVACÍCH INSTRUMENTŮ

Zajištění pohledávek se člení nejčastěji do dvou hledisek:

1. Podle povahy (formy) zajištění

osobní – za pohledávku ručí věřiteli třetí osoba (fyzická nebo právnická)

věcné – dává věřiteli právo na určitou movitou věc osoby, která zajištění poskytuje

2. Podle svázanosti zajištění se zajištěnou pohledávkou

akcesorické zajištění – je takové zajištění, kdy zajištění je těsně a nerozlučně spojeno se zajišťovanou pohledávkou. V případě, že pohledávka zanikne, zanikne také i zajištění.

abstraktní zajištění – jedná se o právo, které je nezávislé na zajišťované pohledávce. Zajištění nezaniká s uspokojením pohledávky, subjekt poskytující zajištění má právo na jeho navrácení, je tak možnost využití k opětovnému zajištění. [9]

2.2 ZÁLOHA

Využívání zálohových plateb je v poslední době stále se více rozšiřujícím jevem zajištění pohledávek. Formou zálohy se hradí část sjednané ceny, velikost zálohy si dodavatel stanovuje úměrně k velikosti zakázky, nákladovému zatížení, zjištěným informacím o smluvním partneru, apod.

Záloha je zřejmě jedním z neúčinnějších zajišťovacích instrumentů, jelikož peníze získá podnik před dodáním výrobků, zboží nebo služby. Též je zřejmé, že subjekt, který si dané plnění objednal, je schopný toto plnění uhradit a také případně vzniklá ztráta, způsobená neúhradou, není tak vysoká.

Účtování zálohových plateb se řídí podle Českých účetních standardů a dle Zákona o dani z přidané hodnoty, která udává, že z přijaté platby je povinnost odvést příslušnou daň.

2.3 POJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK

Nejčastěji se pojištění využívá pro pohledávky ze zahraničního obchodu. Takové pohledávky jsou rizikovější než pohledávky tuzemské. Rizikem může být například platební potíž vyvolaná politickými událostmi v zemi, vyhlášení platební neschopnosti, nemožnost transferu úhrady do tuzemska, přírodní katastrofy. Pojištění je vztah, ve kterém pojišťovna na sebe přebírá závazek, že pojištěnému uhradí újmu, která mu vznikla. Pojištěním se tedy podnik chrání proti finanční ztrátě.

Jednou z nejznámějších společností zabývajících se pojištěním pohledávek patří EGAP (Exportní garanční a pojišťovací společnost a.s.), vznikla v roce 1992 jako státní úvěrová pojišťovna zaměřená na pojištění vývozních úvěrů proti komerčním a teritoriálním rizikům spojených s vývozem služeb a zboží z České republiky.

EGAP se stal součástí systému státní podpory exportu, své služby poskytuje všem vývozcům bez ohledu na jejich právní formu, velikost, nebo objem pojišťovaného vývozu. Další činností společnosti EGAP je pojišťování proti krátkodobým komerčním rizikům nezaplacení v důsledku platební neschopnosti nebo nevěle zákazníka. Toto pojištění je zajištěno prostřednictvím zajistitelných smluv s evropskými zajišťovkami.

2.4 SMLUVNÍ POKUTA

Smluvní pokuta je upravena Občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb. v § 2048 až § 2052. Smluvní pokuta představuje náhradu škody za porušení smluvené povinnosti a to v určité výši nebo způsobem, který je určen ve smlouvě. Takové plnění může věřitel požadovat bez zřetele k tomu, zda ke škodě skutečně došlo či nikoliv. Uhrazením smluvní pokuty se dlužník nezbavuje povinnosti splnit dluh. [10]

2.5 RUČENÍ

Ručení je upraveno v Občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. v § 2018 až § 2028. Ručení je zajišťovací instrument, který vzniká mezi věřitelem a třetí osobu odlišnou od dlužníka, a to tak, že ručitel se zavazuje uspokojit pohledávku věřitele v případě, pokud dlužník věřiteli svůj dluh nesplní.

Ručitelské prohlášení musí být uzavřeno písemně a musí v něm být uveden:

- věřitel,
- dlužník,
- pohledávka,
- definice ručení.

Ručit je možno i pouze na část dluhu nebo na určitou dobu. Jestliže se v prohlášení neuvádí žádné omezení ručení, ručí ručitel za celou pohledávku neomezeně. Pokud věřitel zapříčinil, že nemůže být pohledávka uspokojena dlužníkem, může ručitel plnění odepřít. Zaručí-li se za tentýž dluh více ručitelů, ručí každý z nich věřiteli celý dluh. Takový ručitel má vůči ostatním ručitelům stejná práva jako spoludlužník. Věřitel je oprávněn požadovat uspokojení pohledávky na kterémkoliv z ručitelů. Ručení zaniká zánikem dluhu. [10]

2.6 FINANČNÍ ZÁRUKA

Úpravou finanční záruky, jako zajišťovacího instrumentu se zabývá Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. v § 2029 až § 2039. Finanční záruka vzniká písemným prohlášením výstavce v záruční listině, že pokud dlužník nesplní věřiteli určitý dluh, nebo nesplní podmínky určené v záruční listině, uspokojí věřitele. Je-li výstavcem banka, zahraniční banka nebo spořitelní a úvěrní družstvo, jedná se o bankovní záruku. [10]

Finanční záruku lze použít pro zajištění jak peněžitých, tak nepeněžitých pohledávek. U nepeněžité pohledávky se má za to, že je do výše určené v záruční listině pohledávka zajištěná peněžitým nárokem náležící věřiteli.

Věřitel je oprávněn uplatnit svůj nárok u kteréhokoliv výstavce, který potvrdil finanční záruku. Výstavce ručí za splnění závazku jen do výše a za podmínek, které jsou sjednány v záruční listině. Dlužník je podle záruční listiny povinen uhradit výstavci to, co plnil výstavce podle záruční listiny. [10]

V případě bankovní záruky je vztah mezi dlužníkem a bankou upraven mandátní smlouvou. Smlouva o bankovní záruce by měla být v přílohách kupní smlouvy, zde by mělo být stanoveno, na jakou částku se záruka vztahuje, jaký je charakter bankovní záruky a jaká je doba platnosti bankovní záruky.

2.7 DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV

Představuje dokumentární závazkový platební instrument. Je upraven v Občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. v § 2690 až § 2692 a dále se řídí Jednotnými zvyklostmi a pravidly pro dokumentární akreditivy vydanými Mezinárodní obchodní komorou v Paříži.

Využívá se především při provádění obchodů se zahraničním. Dokumentární akreditiv zajišťuje oprávněnému (dodavatel), že při splnění všech akreditivních podmínek, tj. předání dokumentů např. dodacího listu, faktury, dokladů o přepravě, obdrží vždy akreditivní částku bez ohledu na platební schopnost příkazce (odběratel).

Průběh dokumentárního akreditivu:

- a) banka příkazce oznámí otevření akreditivu oprávněnému, většinou prostřednictvím banky oprávněného,
- b) oprávněný odešle dodávku a dokumenty předá své bance, která dokumenty zkontroluje a předá je bance příkazce,
- c) pokud jsou dokumenty v pořádku, banka příkazce uhradí sjednanou částku.

Výhodou dokumentárního akreditivu je, že oprávněný má zaručenou úhradu akreditivní částky. Nevýhodou je, že zpracování dokumentárního akreditivu je finančně náročné a složité.

2.7.1 Druhy dokumentárních akreditivů

Dělení podle stupně závazku:

odvolatelné – může být otevírající bankou kdykoliv změněn nebo zrušen

neodvolatelné – lze změnit nebo zrušit pouze se souhlasem všech zúčastněných stran

Dělení podle právní závaznosti:

potvrzené – na základě žádosti vystavující banky může banka oprávněného akreditiv potvrdit a sama převzít závazek ve vztahu k oprávněnému

avizované – banka, která oznamuje oprávněnému otevření akreditivu, je odpovědná pouze za správnost tohoto oznámení, a správnost a úplnost přebírajících akreditivních dokumentů

Dělení podle způsobu zpracování:

revolvingové – po každém vyčerpání je doplněn do původní výše

převoditelné – oprávněný může převést právo akreditivu na jinou osobu

back-to-back – používá se při financování nepřímých obchodů

remboursní – oprávněný dostane zaplacenou formou akceptované časové směnky, která se může eskontovat na banku, tzn. dostane peněz ihned

s červenou nebo zelenou doložkou – umožňuje oprávněnému získat část akreditivní částky jako akontaci před odesláním zboží

Dělení podle platebních podmínek:

na viděnou – k jeho úhradě dochází až při předložení dokumentů

s odloženou platbou – neplatí se při předání dokumentů

negociací – převodem směnky z jedné osoby na druhou

akceptací – oprávněný vystavuje na banku lhůtní směnku, banka má povinnost směnku akceptovat a při splatnosti proplatit

2.8 DOKUMENTÁRNÍ INKASO

Právní úpravou dokumentárního inkasa se zabývá Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. v § 2699 až § 2700 a Zákon o bankách a platebním styku.

Obstaravatel inkasa se při uzavření dokumentární inkasa zavazuje vůči příkazci (dodavatel) vydat třetí osobě dokumenty, pokud tato osoba proti vydání dokumentů zaplatí smlouvenou peněžní částku nebo provede smlouvený inkasní úkon. Příkazce se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu. [10]

Dokumentární inkaso je výhodnější pro odběratele z toho důvodu, jelikož platba za dodávku je odložena až do převzetí dokumentů.

2.8.1 Druhy dokumentárního inkasa

Dělení podle předkládaných dokumentů:

dokumentární

směnečné – zprostředkování inkasa směnkou, jiné dokumenty se nepředávají

Dělení podle inkasních podmínek:

dokumenty proti placení (D/P) – obstaravatel inkasa vydá dokumenty pouze po převzetí částky

dokumenty proti přijetí (D/A) – dokumenty proti akceptaci směnky

dokumenty proti jiným podmínkám – proti neodvolatelnému závazku zaplatit (bankovní příkaz s odložitelnou platností)

dokumenty při částečném platu a akceptaci směnky

dokumenty proti vystavení bankovní záruky (D/G) – obstaravatel inkasa vstupuje do závazku (závazkové dokumentární inkaso)

dokumenty proti potvrzení o převzetí dokumentů nebo proti závazku třetí osoby na odložené placení (D/T)

dokumenty proti výměně za jiné dokumenty

Dělení podle způsobu zpracování:

přímé – příkazce si inkaso vyřídí sám bez prostřednictví obstaravatele inkasa

nepřímé – obstaravatel inkasa přijme příkaz k inkasu

2.9 ZÁSTAVNÍ PRÁVO

Při zajištění pohledávky zástavním právem vzniká věřiteli oprávnění, že pokud pohledávka není splněna řádně a včas, je zástavní věřitel oprávněn svou pohledávku uspokojit z výtěžku zpeněžení zástavy, do ujednané výše.[10]

Zástavní právo má **funkci zajišťovací**, jelikož dlužníka vede ke splnění povinnosti dluh splnit, a **funkci nahrazovací**, pokud dlužník svůj dluh nesplní, věřitel má možnost svojí pohledávku uspokojit z předmětu zástavy.

Zástavní právo se zřizuje zástavní smlouvou. Ta je povinně písemná, pokud není movitá věc jako zástava odevzdána zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě, aby ji pro zástavního věřitele opatrovala. Ve smlouvě musí být určen předmět zástavního práva, ke kterému má nebo v budoucnu bude mít dlužník vlastnické právo a pro jaký dluh se zástavní právo zřizuje. Zástavou může být movitá věc nebo právo, které dlužník předá věřiteli jako zajištění jeho pohledávky. Jakmile dlužník splní svůj dluh, je věřitel povinen uvolnit zástavu. Zástavní právo je upraveno v Občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. v § 1309 až § 1389.

2.10 ZADRŽOVACÍ PRÁVO

Zadržovací právo je upraveno Občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb. v § 1395 až § 1399. Upravuje kdo je oprávněn ze své vůle zadržet cizí movitou věc k zajištění splatné pohledávky. Není možné zadržet věc, která byla zadržena neprávem, násilně nebo lstí.

Věřitel je povinen o zadrženou věc řádně pečovat a má právo po dlužníku požadovat náhradu nákladů, vynaložených na údržbu zadržené věc. Věřitel může užívat zadrženou věc pouze se souhlasem dlužníka a způsobem pro dlužníka neškodným. [10]

2.11 SMĚNEČNÉ ZAJIŠTĚNÍ

Definice směnky neexistuje, jsou pouze zákonem stanovené náležitosti, které musí obsahovat. Směnka je cenný papír obsahující bezpodmínečný písemný závazek (příkaz) v přesně určené formě, poskytující majiteli směnky právo vyžadovat ve stanovené lhůtě úhradu peněžní sumy uvedené na směnce. Směnky upravuje zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový.

Druhy směnek

podle osoby výstavce

- **vlastní směnka** (solosměnka) - obsahuje bezpodmínečný závazek (slib) výstavce zaplatit osobě ve směnce uvedené (věřiteli) v určené době a na určeném místě směnečnou sumu
- **směnka cizí** - obsahuje bezpodmínečný příkaz třetí osobě, aby osobě uvedené ve směnce v určené době a na určeném místě zaplatila směnečnou sumu

podle účelu vystavení

- **platební směnka** – v okamžiku splatnosti směnky je směnka proplacena
- **zajišťovací směnka** – slouží k zajištění plnění peněžitého závazku, jejím smyslem není tedy její proplacení, ale zajištění toho, aby byl splněn jiný závazek

Tab. 1: Účastníci směnečných vztahů

Účastník	Charakteristika
Výstavce (trasant)	osoba, která směnky vystavila a odpovídá za její akceptaci
Remitent	osoba, v jejíž prospěch je směnka vydána – první směnečný věřitel
Majitel	osoba, která řádně nabyla směnku od remitenta
Směnečník (trasát)	osoba, která je povinna směnku uhradit
Příjemce (akceptant)	směnečník, který přijal směnku
Rukojmí (aval)	ručitel, který přebírá za určitého směnečného účastníka ručitelský závazek
Indosant	osoba převádějící směnku rubopisem
Indosantář	osoba na jehož řad se rubopisem (indosamentem) směnka převádí

Zdroj: autor

Povinné náležitosti směnky

Směnka musí mít dle zákona č. 191/1950 Sb. písemnou formu. Směnky ovšem nemají zákonem předepsanou konkrétní podobu, zákon stanoví pouze povinné náležitosti, které musí směnka obsahovat a povinnost vlastnoručního podpisu.

Povinné náležitosti směnky jsou:

- označení, že jde o směnku ve vlastním textu listiny, vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána,
- bezpodmínečný slib/příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu,
- jméno toho, kdo má platit (směnka cizí)
- jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno
- datum a místo vystavení směnky
- místo, kde má být placeno
- splatnost směnky, ta může být stanovena:
  - termínem – přesný den; lhůtou, která uplyne ode dne vystavení směnky;
  - lhůtou, která uplyne po akceptaci směnky
  - na viděnou (vista směnka, po předložení)
- podpis výstavce

2.11.1 Blanko-směnka

Blanko směnka (bianco směnka) je směnka, která má některé části vyplněné a jiné zůstávají nevyplněné. Blanko-směnka není vlastně směnka, neboť neobsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti pro to, aby byla směnkou.

Směnkou se blanko-směnka stává až tehdy, kdy se vyplní i zbývající nevyplněné náležitosti. Blanko-směnka se používá jako zajišťovací nástroj. Zajištění se realizuje zpravidla tak, že v blanko-směnce není vyplněná směnečná suma a datum splatnosti. Pokud dlužník svůj závazek neuhradí, je věřitel oprávněn doplnit směnku o dlužnou částku včetně úroků a využít ji při vymáhání pohledávky.

2.12 POSTOUPENÍ POHLEDÁVEK

Změna v osobě věřitele postoupením pohledávky (cese) je upraveno v Občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. v § 1879 až § 1887.

Věřitel je oprávněn celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou, i bez souhlasu dlužníka, jiné osobě (postupníkovi). Postoupeny mohou být pouze převoditelné pohledávky, avšak jedna pohledávka může být postoupena opakovaně. Smlouva o postoupení pohledávky musí být písemná, není nutný souhlas dlužníka, ten však musí být o uzavření smlouvy o postoupení pohledávky neprodleně informován.

2.12.1 Druhy cese

Cese se mohou dělit podle toho, zda je cese oznámena třetí osobě, vůči které je pohledávka vedena:

tichá cese – třetí osoba (odběratel) není informován, že jeho věřitel postoupil pohledávku

zjevná cese – třetí osoba je informována o cesi

Dělení dle způsobu a rozsahu postoupení pohledávky:

individuální cese – postupitel postupuje jednu přesně určenou pohledávku

krycí cese – postupitel postupuje na banku určitý počet pohledávek, jejichž splatnost je kratší než splatnost úvěru, který je cesí daných pohledávek zajištěn

globální cese – postupitel postupuje na banku veškeré své existující pohledávky

2.13 PŘEVOD VLASTNICKÉHO PRÁVA

Převod vlastnického práva je upraven v Občanském zákoníku č. 89/2012 Sb., v § 1099 až § 1108. Dlužník je dle tohoto zákoníku oprávněn k zajištění svého závazku převést na věřitele určité své majtkové právo. Může být převedeno právo k movité věci a nemovitosti, tzn. že není možné převést právo, které není svou podstatou převoditelné, např. právo autorské.

Osoba, která nabude vlastnické právo, nabude též práva a povinnosti s věcí spojená. [10]

3. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

Podnik má při vymáhání pohledávek po splatnosti možnost se rozhodnout, zda bude pohledávky vymáhat prostřednictvím specializované inkasní kanceláře nebo vlastními prostředky. Náklady vzniklé zapojením inkasní kanceláře do vymáhání pohledávek po splatnosti jsou doloženy daňovým dokladem a jdou daňově uznatelné. Naproti tomu náklady na vymáhání pohledávek vlastními silami je problematické předem odhadnout, jelikož jsou zahrnuty v mnoha složkách účetnictví, např. mzdové náklady, služby, cestovné, apod., a jejich výše se odvíjí od úrovně spolupráce dlužníka. Mnoho inkasních kanceláří nabízí většinou široké spektrum služeb od inkasa pohledávek až ke kompletní správě pohledávek (zajišťování informací pro provedení exekuce, korespondence se soudem, s právníky).

Při vymáhání pohledávek po splatnosti je možné si zvolit ze dvou možností:

- vymáhání soudní cestou
- vymáhání mimosoudní cestou

3.1 VYMÁHÁNÍ SOUDNÍ CESTOU

Pokud dlužník nesplní svůj závazek, má věřitel právo podat na tohoto dlužníka u místně příslušného soudu žalobu. Vymáhání pohledávky prostřednictvím soudu se rozumí provádění následujících úkonů:

- podání žaloby,
- výkon rozhodnutí,
- přihlášení pohledávky do insolventního řízení,
- podání návrhu na prohlášení insolventního řízení na majetek dlužníka,
- účast v tomto řízení.

3.1.1 Žaloba

Dle Občanského soudního řádu je k podání žaloby oprávněn ten, kdo tvrdí, že je dotčen na svých právech. Žaloba musí obsahovat označení účastníků řízení, označení sporu, přesné vylíčení skutečností a důkazů, a musí být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Věřitel má v soudním sporu možnost se nechat zastupovat právním zástupcem.

Řízení, které bylo zahájeno doručením žaloby soudu, je ukončeno jedním ze tří rozhodnutí:

- *platební rozkaz* – jedná se o formu zkráceného soudního řízení. Vydává se pouze tehdy, když je v žalobě uplatněno právo na úhradu peněžité částky.
- *rozsudek*,
- *usnesení*.

3.1.2 Výkon rozhodnutí

Existují dvě možnosti vymáhání pohledávek a to:

exekucí – způsob provedení si stanovuje exekutor sám, dle vlastního uvážení,

soudním výkonem rozhodnutí – věřitel se svojí osobou podílí na vymáhání pohledávky, podává soudu návrh způsobu na výkon rozhodnutí.

3.1.3 Insolvenční řízení

Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“) upravuje situaci dlužníka, který se ocitnul v úpadku. Insolvenční zákon řeší úpadek či hrozící úpadek dlužníka soudním řízením a to takovým způsobem, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem, a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení věřitelů. A dále se zabývá oddlužením dlužníka.

3.1.3.1 Úpadek

Úpadek je definován v § 3 insolvenčního zákona. Dlužník se nachází v úpadku, pokud má:

- více věřitelů,
- peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti,
- není schopen tyto závazky plnit.

Tato situace je označována jako platební neschopnost.

Dle zákona se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, pokud:

- je neplní po dobu delší než 3 měsíce po lhůtě jejich splatnosti,
- zastavil platby podstatné části svých závazků,
- není možné uspokojit některé splatné pohledávky vůči dlužníkům výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

Předmětem insolvenčního řízení je též **hrozící úpadek**. O hrozící úpadek se jedná tehdy, pokud lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých závazků.

3.1.3.2 Návrh na insolvenční řízení

Insolvenční řízení je zahájeno podáním návrhu. Ten podává buď dlužník, nebo věřitel. Návrh je možno podat elektronicky nebo písemně, písemný návrh musí obsahovat úředně ověřený podpis.

Návrh, který podává věřitel, musí obsahovat důvody, proč se věřitel domnívá, že je daný dlužník v úpadku. Toto tvrzení musí doložit důkazy a připojit k návrhu přihlášku své pohledávky. Pokud návrh podává dlužník, musí taktéž udat důvody, pro které si myslí, že se nachází v úpadku, tj. doložit důkazy. Také musí uvést, jak by měl být úpadek řešen a další informace vyžadované zákonem.

Návrh se podává na příslušný krajský soud, určený dle bydliště nebo sídla dlužníka.

3.1.3.3 Způsoby řešení úpadku

Nejprve soud rozhodne, zda byly splněny všechny podmínky pro řešení majetkových problémů dlužníka, pokud je vše v pořádku, rozhodne o zahájení řízení a o způsobu řešení úpadku.

Insolvenční zákon v § 4 odst. 1 uvádí následující způsoby řešení úpadku:

- konkurs,
- reorganizace,
- oddlužení,
- zvláštní způsoby řešení úpadku.

Konkurs

Je upraven v § 244 až § 315 v druhé části insolvenčního zákona. Probíhá na základě prohlášení o konkursu. Při konkursu dochází ke zpeněžení majetku dlužníka a výtěžek z tohoto prodeje je dle stanovených pravidel rozdělen mezi věřitele. Neuspokojené pohledávky věřitelů nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak.

Reorganizace

Reorganizace dle insolvenčního zákona je určena především pro velké dlužníky (společnosti, jejichž roční obrat činí minimálně 100 mil. Kč nebo mají více než 100 zaměstnanců). Dále je určen pro dlužníky, kteří se na reorganizaci dohodli se svými věřiteli, tzv. předbalená reorganizace. Při předbalené reorganizaci není stěžejní obrat ani počet zaměstnanců, především jde o to, zda je co reorganizovat. Při procesu reorganizace musí být dlužníci schopni za určitých podmínek dále pokračovat

v podnikání. Základním principem reorganizace je tedy dosažení vyššího uspokojení závazků dlužníka oproti konkursu a to současně při zachování podniku dlužníka. Reorganizace je upravena v § 316 až § 364 insolvenčního zákona.

Oddlužení

Je upraveno v § 389 až § 418 insolvenčního zákona. Oddlužení je určeno pro dlužníky, kteří nejsou podnikateli a jsou schopni během 5 let uhradit svým věřitelům jednorázovou platbou nebo ve splátkách alespoň 30% pohledávek. Návrh na oddlužení může podat pouze sám dlužník. Oddlužení umožňuje dlužníka, který uhradil alespoň 30 % závazků, osvobodit od placení zbytku jeho závazků, ten však musí splnit přísné podmínky.

3.1.3.4 Insolvenční rejstřík

Jedná se o informační systém veřejné správy. Je spravován ministerstvem spravedlnosti. V insolvenčním rejstříku se nachází seznam insolvenčních správců, insolvenční spisy a seznam dlužníků. Insolvenční rejstřík je veřejně přístupný, je možno do něj nahlížet a pořizovat z něj kopie.

Je upraven v § 419 až § 425 insolvenčního zákona.

3.2 VYMÁHÁNÍ MIMOSOUDNÍ CESTOU

Podniky často využívají služeb inkasních kanceláří. Výhodou mimosoudního vymáhání je rychlejší vyřešení oproti soudnímu řízení.

3.2.1 Upomínka

Věřitel zasílá dlužníkovi upomínku ve chvíli, kdy dluh nebyl ve stanovené lhůtě splatnosti uhrazen. Jedná se o specifický druh pobídky, která by měla vést k uhrazení dluhu. Může být písemná nebo ústní (telefonická).

3.2.2 Uznání dluhu

Jedná se projev vůle dlužníka, kterým dává věřiteli najevo, že si je vědom svého závazku a daný závazek uznává. Uznání dluhu dlužníkem je pro věřitele významný především v tom směru, že se potvrzuje existence dluhu. Musí být vždy písemný. Uznání dluhu je upraveno v Občanském zákoníku v § 2053 až § 2054.

3.2.3 Započtení

Započtení upravuje Občanský zákoník v § 1982 až § 1991. Započtení je jeden z jednodušších způsobů zajištění splatnosti pohledávek. Pokud si strany vzájemně dluží plnění stejného druhu, mohou prohlásit, že se pohledávka jedné strany započítává proti pohledávce druhé strany.

Započtením se pohledávky ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí. Pokud se nekryjí zcela, pohledávka se započte obdobně jako při splnění. [10]

3.2.4 Postoupení a prodej pohledávky

Postoupením pohledávky se již krátce zabývala kapitola *2.12 Postoupení pohledávek*. Věřitel je oprávněn postoupit celou pohledávku nebo její část postupníkovi a to bez souhlasu dlužníka. Na postupníka přechází všechna práva spojená s danou pohledávkou.

Postoupit nelze pohledávku:

- která zaniká smrtí,
- jejíž obsah by se změnil změnou věřitele.

Byla-li pohledávka prodána, odpovídá postupitel postupníkovi až do výše přijaté úplaty za to, že pohledávka v době prodeje trvala, a ručí za její dobytost. Je možné prodat i nejistou nebo nedobytnou pohledávku, pokud byl postupník s těmito

okolnostmi srozuměn. Postupitel neodpovídá za dobytost pohledávky, stala-li se nedobytnou až po postoupení nebo prodeji pohledávky.

3.2.5 Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení nebo též arbitráž, je upraveno v zákoně č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Jedná se o mimosoudní způsob projednávání a rozhodování sporů mezi stranami. Rozhodčím řízením je možné rozhodnout všechny majetkové spory s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a sporů vyvolaných prováděním konkurzu nebo vyrovnáním. Postatou rozhodčího řízení je přenesení projednávání a rozhodování sporů z pravomoci soudů na rozhodce (též arbitra). Rozhodnutí vydané rozhodcem má stejné právní účinky, jako by v dané věci rozhodoval obecný soud.

Při uzavírání smluv je možné uzavřít tzv. rozhodčí doložku. Ta je obsažena v textu smlouvy nebo ve všeobecných obchodních podmínkách, které jsou součástí smlouvy. Pokud strany uzavřou rozhodčí doložku, tak veškeré budoucí spory budou řešeny rozhodcem a nikoliv soudem.

Rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu. Rozhodčí nález má stejné právní účinky jako pravomocné soudní rozhodnutí. Pokud žalovaný nesplní svou povinnost mu uloženou rozhodčím nálezem, může být zahájeno exekuční řízení.

3.2.6 Exekuční řízení

Existují dvě možnosti vymáhání pohledávek výkonem rozhodnutí:

- exekuce,
- soudní výkon rozhodnutí.

Oba instituty slouží věřiteli k vymáhání svých pohledávek za dlužníkem, ovšem jejich průběh je trochu odlišný.

Exekuční řízení je zahájeno podáním návrhu oprávněným. Soudní exekutor předkládá obdržený návrh soudu a žádá o udělení pověření k provedení exekuce. Pokud jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady, soud svým usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora. Povinnému je zakázáno od doručení usnesení nakládat se svým majetkem. Exekutor dle svého uvážení posuzuje, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydává příkaz týkající se majetku, kterým je exekuce postižena.

4. DATA MINING A OUTSOURCING

4.1 DATA MINING OBECNĚ

Jedná se o získávání potencionálně užitečných informací z dat. Data mining se využívá v mnoha sférách – komerční (marketing), vědecký výzkum, monitorování. Data mining zahrnuje širokou škálu metod a postupů.

Data, ze kterých se čerpá při data miningu, mohou být buď **měkká** (např. dotazníková šetření – ta jsou ale nepřesná) nebo **ostrá** (přesně exaktně určená čísla, sumy, výpisy (např. bankovní statistiky o pohledávkách), apod.)

Metodologie data miningu

Při data miningu se postupuje v několika krocích.

praktický – formulují se úlohy, které je potřeba provést a snaha o porozumění danému problému

datový – vyhledávání a úprava dat pro následnou analýzu

analytický – hledání informace v datech, vyhodnocení dle statistických modelů

aplikační – zjištěné poznatky a vytvořené modely se aplikují do praxe

kontrolní – probíhá kontrola aktuálnosti a efektivity modelu, též se zajišťuje zpětná vazba

4.1.1 Data mining v procesu vymáhání pohledávek

Podstata využití data miningu v procesu vymáhání pohledávek je využití historických dat a následného vypracování rozhodovacích stromů, pomocí kterých je možné stanovit takové kombinace vstupů/faktorů, které s velkou pravděpodobností ukazují na „toxickou“ pohledávku.

Důležitou roli hraje též správně nastavený proces vymáhání pohledávek po splatnosti, který ovlivňuje celá řada faktorů.

Mezi tyto faktory se řadí:

- co je předmětem dluhu,
- jak vysoký je dluh,
- jakou dobu je pohledávka po splatnosti,
- kdo je dlužník.

4.2 OUTSOURCING

Outsourcing je určitá forma spolupráce, kdy jiná firma za úplatu přebírá plně či z části specifické úkoly nebo činnosti klienta. To znamená, že společnost nezajišťuje dané úkoly nebo činnosti prostřednictvím vlastních zdrojů, ale uzavírá smlouvu s firmou, která smluvené úkoly a činnosti provádí. Využití outsourcingu by mělo vést ke snížení nákladů a k lepšímu soustředění se na hlavní činnost společnosti.

4.2.1 Outsourcing jako forma vymáhání pohledávek

Dnes se jedná o stále více se rozšiřující formu vymáhání pohledávek. Společnost uzavře smlouvu s firmou, která převezme dohled nad správou a vymáháním pohledávek společnosti.

Výhody outsourcingu:

- kontrola nákladů
- rychlost
- efektivita – je odstraněno neefektivní využití pracovních sil, finančních prostředků
- smluvní převzetí zodpovědnosti

Nevýhody outsourcingu:

- riziko volby nesolventního partnera pro inkaso
- finanční náročnost – pokud jsou vymáhány pohledávky s nižší hodnotou

III. METODIKA PRÁCE

Stanoveným cílem diplomové práce je řešení problematiky zajištění a vymáhání pohledávek, dále analýza pohledávek konkrétní účetní jednotky v rámci několika let a vypracování návrhu na možné změny, vedoucí ke zlepšení.

Práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a část praktickou. Poznatky z teoretické části jsou v praktické části aplikovány na společnost VDX s.r.o., která působí v oblasti stavebnictví.

První část diplomové práce byla věnována teoretické části, pro její zpracování byly potřebné informace získány z odborné literatury a z internetových stránek, souvisejících s problematikou zajištění a vymáhání pohledávek.

Pro vypracování druhé poloviny diplomové práce byly využity informace a materiály týkající se účetnictví a managementu podniku, který data poskytl. Vybrané podklady a doplňující údaje jsou uvedeny v příloze. V praktické části diplomové práce jsou popsány informace o firmě, které byly zjištěny na základě konzultace s jednatelem firmy, z podnikových dokumentů a z ekonomického systému. Data, která byla využita v analýzách, byla čerpána především z rozvahy, výkazu zisku a ztrát, Cash Flow a dalších dokladů podniku z daných let.

Některá vybraná data jsou zpracována pomocí tabulek a obrázků, k jejichž vytvoření byl použit program Microsoft Excel 2007 a Microsoft Word 2007.

IV. PRAKTICKÁ ČÁST

5. PROFIL SPOLEČNOSTI

- 5.1 HISTORIE SPOLEČNOSTI
- 5.2 ČINNOST SPOLEČNOSTI
- 5.3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA
- 5.4 SWOT ANALÝZA

6. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU POHLEDÁVEK

- 6.1 STAV OBCHODNÍCH POHLEDÁVEK 2010 - 2012
- 6.2 VÝVOJ POHLEDÁVEK V LETECH 2009 – 2012
- 6.3 ANALÝZA EKONOMICKÉ AKTIVITY A LIKVIDITY SPOLEČNOSTI
  - 6.3.1 Hodnocení ukazatelů ekonomické aktivity
  - 6.3.2 Hodnocení ukazatelů likvidity

7. ŘEŠENÍ POHLEDÁVEK V ÚČETNÍ JEDNOTCE

- 7.1 ZPŮSOBY ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK
  - 7.1.1 Platba předem
  - 7.1.2 Zálaha
  - 7.1.3 Smluvní pokuta
- 7.2 ZPŮSOBY VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK
  - 7.2.1 Upomínka
    - 7.2.1.1 Telefonická
    - 7.2.1.2 Písemná
  - 7.2.2 Vymáhání pohledávky
- 7.3 ŘEŠENÍ OBCHODNÍCH POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI

8. ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY A NÁVRH PRO JEJICH ŘEŠENÍ

- 8.1 ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY
- 8.2 NÁVRHY NA ŘEŠENÍ

9. INKASNÍ KANCELÁŘE

- 9.1 PROCES VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY INKASNÍ KANCELÁŘÍ

5. PROFIL SPOLEČNOSTI

Podnik, který poskytl potřebné materiály a informace pro praktickou část diplomové práce, si nepřál být jmenován. Z tohoto důvodu byl zvolen pracovní název „VDX“. Jedná se o společnost s ručením omezeným, která se zabývá stavební činností, projektovou činností, velkoobchodní činností, výrobou transportbetonů, recyklací vráceného betonu, půjčováním mechanizace a techniky a dopravou.

5.1 HISTORIE SPOLEČNOSTI

Společnost byla založena v březnu roku 1997. Předmětem podnikání bylo provádění staveb, provozování realitní kanceláře, pronájem stavebních strojů a zařízení a zprostředkovatelská činnost. Základní kapitál činil 100 000,- Kč a společnost měla 3 společníky.

V roce 2001 zřídila společnost VDX s.r.o. prodejnu stavebního materiálu. V roce 2008 došlo k odštěpení a přechodu částí jmění společnosti VDX s.r.o. na nově založenou dceřinou společnost METRA s.r.o., tato společnost se zabývá především vytvářením developerských projektů.

V roce 2013 přešlo na společnost VDX s.r.o., jakožto společnost nástupnickou, jmění společností Leyrer + Graf stavební společnost s.r.o. a Bohemia-Constructiva Graf s.r.o., došlo tak k navýšení základního kapitálu na 5 000 000,- Kč. Majoritním vlastníkem se stala společnost Leyrer + Graf Baugesellschaft m.b.H., sídlící v Rakousku.

5.2 ČINNOST SPOLEČNOSTI

Společnost VDX s.r.o. se zabývá náročnými rekonstrukcemi historických objektů v památkově chráněných zónách, dále výstavbou novostaveb, průmyslově či sportovně zaměřených komplexů a velkoobchodní/maloobchodní činností se stavebním materiálem.

Tato firma má dlouholeté zkušenosti s provozováním všech uvedených služeb. V současné době využívá firma vysoce moderní betonárku typu Stetter HRS 1, která patří k jedněm z nejkvalitnějších na trhu. V roce 2000 získala firma certifikát řízení jakosti na výrobu betonu. Dále za účelem zvýšení důvěryhodnosti, zajištění ustálené jakosti produkce a pro lepší uplatnění na trhu stavebních prací vybudovala firma systém jakosti pro stavební činnost a získala certifikát o splnění požadavků ČSN (české technické normy) EN 9001:2001 a ČSN EN ISO 14001:2005 a systém managementu bezpečnosti práce dle OHSAS 18001 - jedná se o splnění specifikovaných požadavků na systém managementu jakosti, pro nezávislé posouzení schopnosti organizace plnit požadavky norem, zákazníků, předpisů, ale i vlastních požadavků stanovených pro efektivní fungování všech procesů.

V rámci výše uvedených certifikací probíhají ve společnosti pravidelné interní i externí audity, které zkoumají kvalitu dodržování prvků bezpečnosti práce, prováděných prací a ochrany životního prostředí. Ve všech činnostech firma VDX s.r.o. vylepšuje a modernizuje svoji činnost, čímž dbá na ochranu životního prostředí, například využívání recyklovaného materiálu.

Firma se snaží zákazníkům vyjít plně vstříc, a tudíž nabízí nadstandardní služby, aby nabízené služby a produkty vždy plně vyhovovaly požadavkům zákazníka. K dobrému jménu přispívají i odborně vyškolení zaměstnanci. Firma k 31. lednu 2013 zaměstnávala průměrně 90 zaměstnanců, z toho pět řídicích pracovníků. Firma se snaží

o minimalizaci nákladů, ovšem nikoliv na úkor kvality, což si může dovolit zejména proto, že na trhu působí již přes 16 let a má vybudovanou silnou konkurenční pozici. Výsledek hospodaření společnosti činil za období od 1. února 2012 do 31. ledna 2013 - 11 819 000 Kč.

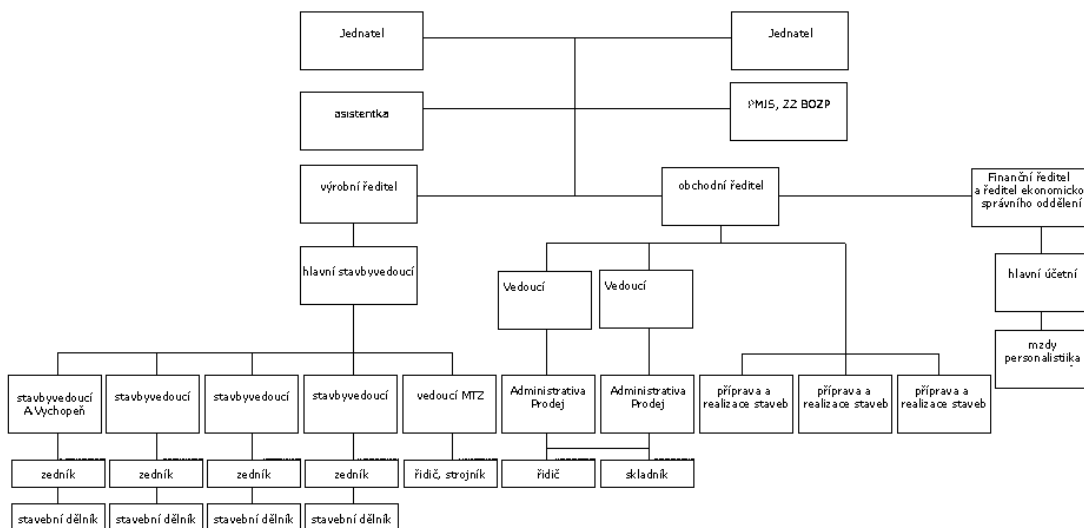
5.3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Řízení společnosti VDX s.r.o., stav k 31. lednu 2013:

Majoritním vlastníkem společnosti VDX s.r.o. je společnost Leyrer + Graf Baugesellschaft m.b.H., zástupce této společnosti je členem statutárního orgánu společnosti.

Společnost má 4 prokuristy a 4 zvolené odpovědné zástupce.

Obr. 1: Podrobná organizační struktura společnosti

Zdroj: www stránky společnosti

5.4 SWOT ANALÝZA

Základ metody SWOT analýzy spočívá v definování a ohodnocení jednotlivých faktorů, které jsou definovány čtyřmi proměnnými:

Strengths (přednosti = SILNÉ STRÁNKY)

Weaknesses (nedostatky = SLABÉ STRÁNKY)

Opportunities (= PŘÍLEŽITOSTI)

Threats (= HROZBY)

Příčemž:

SILNÉ a SLABÉ stránky jsou **vnitřními faktory**

PŘÍLEŽITOSTI a HROZBY jsou **vnějšími faktory**

U firmy VDX s.r.o. byly srovnávány a hodnoceny konkrétně tyto faktory:

Silné stránky:

- 1) dobré jméno firmy
- 2) důraz na kvalitu
- 3) přizpůsobení se požadavkům zákazníka
- 4) dodatečný servis

Slabé stránky:

- 5) nedostatek kvalifikovaných sil
- 6) vyšší náklady ve srovnání s konkurencí

Příležitosti:

- 7) větší objem státních zakázek
- 8) možnost zahraničních zakázek

Ohrožení:

- 9) demografické změny
- 10) klimatické změny
- 11) ohrožení ze strany firem nedbajících na kvalitu

Tab. 2: Matice schématu SWOT analýzy

Silné stránky	Slabé stránky
Dobré jméno firmy Důraz na kvalitu Přizpůsobení se požadavkům zákazníka Dodatečný servis	Nedostatek kvalifikovaných pracovníků Vyšší náklady ve srovnání s konkurencí
Příležitosti	Ohrožení
Větší objem státních zakázek Možnost zahraničních zakázek	Klimatické změny Demografické změny Ohrožení ze strany firem nedbajících na kvalitu

Zdroj: autor

Hodnocení váhy faktorů SWOT

Obr. 2: Trojúhelníková matice pro hodnocení silných stránek, slabých stránek, příležitostí a ohrožení

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		3	3	3	3	3	3	3	3	3
		4	5	6	7	8	9	10	11	
			4	4	4	4	4	4	4	4
			5	6	7	8	9	10	11	
				5	5	5	5	5	5	5
				6	7	8	9	10	11	
					6	6	6	6	6	6
					7	8	9	10	11	
						7	7	7	7	7
						8	9	10	11	
							8	8	8	8
							9	10	11	
								9	9	9
								10	11	
									10	10
										11

Zdroj: autor

Vyhodnocení (v %)

SILNÉ STRÁNKY:

Dobré jméno firmy – 10,91%

Důraz na kvalitu – 16,36 %

Přizpůsobení se požadavkům zákazníka – 9,09%

Dodatečný servis – 1,82 %

SLABÉ STRÁNKY:

Nedostatek kvalifikovaných sil – 16,36%

Vyšší náklady ve srovnání s konkurencí – 7,27%

PŘÍLEŽITOSTI:

Větší objem státních zakázek – 10,91%

Možnost zahraničních zakázek – 7,27%

OHROŽENÍ:

Demografické změny – 1,82%

Klimatické změny 16,36%

Ohrožení ze strany firem nedbajících na kvalitu – 1,82%

Z provedené analýzy vyplývá, že ze silných stránek klade společnost nejvyšší důraz na kvalitu, to z toho důvodu, že prostřednictvím kvalitně odvedené práce a dodaných materiálů, či poskytnutého servisu, získává firma dobré renomé na trhu. Analýzou slabých stránek se dospělo k závěru, že by společnost měla dbát o větší vzdělávání svých zaměstnanců - školení, přezkušování zaměstnanců, další vzdělávání, jelikož nedostatečná kvalifikace by mohla vést ke snížení kvality produkce. Dalším významným faktorem, ovlivňující společnost, jsou klimatické změny. Tento fakt je dán především odvětvím, ve kterém firma podniká. Díky nepříznivým klimatickým změnám

může dojít k posunům v časovém harmonogramu projektů, což může vést ke snížení zisku plynoucího z dané zakázky.

6. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU POHLEDÁVEK

Firma VDX s.r.o. své pohledávky dělí dle délky jejich splatnosti na krátkodobé (doba splatnosti je kratší než jeden rok) a dlouhodobé (doba splatnosti je delší než jeden rok).

Největší část pohledávek vzniká firmě VDX s.r.o. v obchodním styku. Pohledávky z obchodního styku jsou výsledkem ekonomické činnosti firmy, jako je prodej zboží, výrobků a služeb. Dalšími pohledávkami, které firmě vznikají, jsou krátkodobé poskytnuté zálohy, pohledávky vůči státu, společníkům či za ovládanou/jící osobou.

6.1 STAV OBCHODNÍCH POHLEDÁVEK 2010 – 2012

Důležitou informací pro firmu je stav a vývoj jejích pohledávek. Své pohledávky a závazky eviduje v účetním systému podle jejich doby splatnosti. Firma VDX s.r.o. využívá pro zjišťování informací o uhrazování faktur přijatých a vydaných za dané období saldokonto.

Saldokonto je pomocná účetní kniha, která je tvořena souborem analytických účtů. Saldokonto je odvozeno od slova saldo (zůstatek) a konto (účet). Podnik může v saldokontu sledovat též celkový zůstatek neuhrazených pohledávek a závazků. Využitím saldokonta má firma přehled o tom, zda se její pohledávky v průběhu let snižují či zvyšují, a zda nevznikají pochybné pohledávky, jejich hodnota se promítá do dalších účetních období.

Tab. 3: Obchodní pohledávky v letech 2010 - 2012

Doba úhrady	Rok					
	2010		2011		2012	
	Částka v tis. Kč	%	Částka v tis. Kč	%	Částka v tis. Kč	%
Pohledávky z obchodních vztahů celkem	16 830	100	14 770	100	19 223	100
Ve lhůtě splatnosti	6 296	37,41	8 637	58,48	15 355	79,88
Pohledávek po lhůtě splatnosti	10 534	62,59	4 650	31,48	1 522	7,92
- z toho < 180 dnů	10 219	97,01	3 767	81,01	665	43,69
- z toho > 180 dnů	315	2,99	883	18,99	857	56,31
Pozástavky	0	0	1 483	10,04	1 346	12,20
Pohledávky s dobou splatnosti delší než 5 let	0	0	0	0	0	0

Zdroj: autor

V roce 2010 byly pohledávky z obchodního styku firmy VDX s.r.o. v celkové výši 16 830 tis. Kč. Pohledávky, které nebyly ještě uhrazeny, tvořily 62,6 % této hodnoty. Tato vysoká hodnota byla způsobená především druhotnou platební neschopností odběratelů (HDRB s.r.o. – vytvořena opravná položka ve výši 30 %). Největší položky neuhrazených pohledávek (tj. 97 %) činily ty, jejichž splatnost byla do 180 dnů po splatnosti. V roce 2010 byly vytvořeny opravné položky ve výši 100 % k pohledávkám, které byly více jak 180 dní po splatnosti. Celková výše opravných položek vytvořených v roce 2010 činila 315 000,- Kč.

V porovnání s rokem 2010 došlo v roce 2011 k poklesu pohledávek z obchodních vztahů a to o 2 060 tis. Kč, též došlo k výraznému poklesu pohledávek po splatnosti, cca o 50 %. Nejvyšší podíl na celkové výši pohledávek z obchodního styku mají v roce 2011 pohledávky ve lhůtě splatnosti, ty tvořily téměř 59 %. 10% podíl mají v roce 2011 též pozástavky.

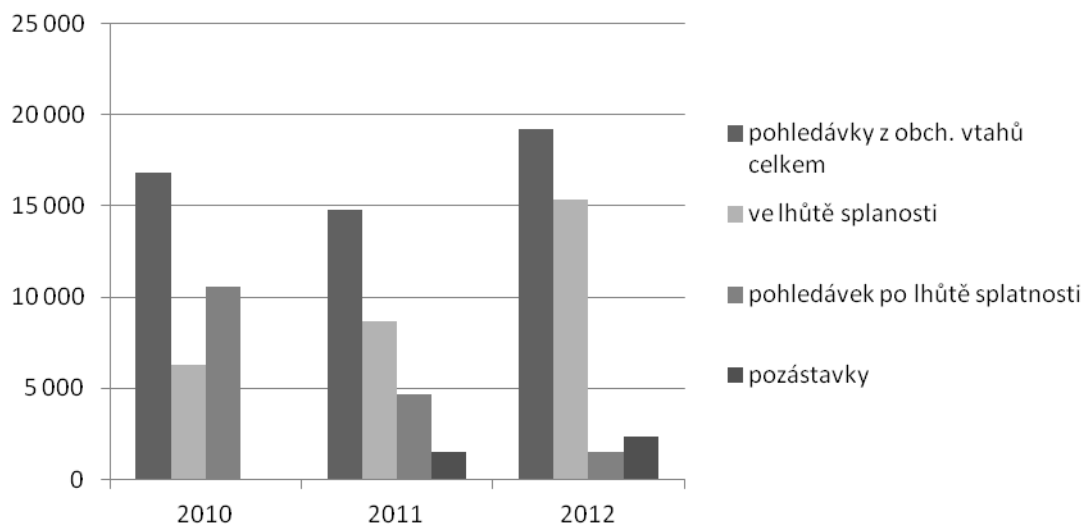
Pozástavka je obecně chápána jako určitá část ceny za výrobek, zboží či službu, sloužící k zajištění nároku objednatele z odpovědnosti za vady, které se vyskytnou během záruční doby. Pokud se během záruční doby nevyskytnou žádné vady, uhradí po uplynutí záruční doby objednatel zhotoviteli celou pozástavku.

V roce 2012 vykazovaly celkové obchodní pohledávky nevyšší hodnotu za hodnocené roky. Oproti roku 2011 se obchodní pohledávky zvýšily o 4 453 tis. Kč. V roce 2012 došlo k výraznému poklesu pohledávek po splatnosti, ty činí cca. 8 % celkové výše pohledávek z obchodního styku. Nejvyšší část pohledávek, které nebyly uhrazeny, tvořily pohledávky s dobou splatnosti > 180 dnů, 56 %. Dále došlo k mírnému zvýšení pozástavek o 2,2 % oproti roku 2011.

Během sledovaných let 2010 až 2012 neměla firma VDX s.r.o. žádné pohledávky s dobou splatnosti delší než 5 let.

V grafickém znázornění je pro lepší přehlednost zachycen vývoj pohledávek z obchodního styku celkem, pohledávek ve lhůtě splatnosti a pohledávek s lhůtou po splatnosti.

Obr. 3: Obchodní pohledávky v letech 2010-2012

zdroj: autor

6.2 VÝVOJ POHLEDÁVEK V LETECH 2009 – 2012

V následující tabulce je zachycen vývoj krátkodobých a dlouhodobých pohledávek společnosti VDX s.r.o.

Tab. 4: Vývoj pohledávek v období 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Typ pohledávky	Rok			
	2009	2010	2011	2012
Krátkodobé pohledávky	12 625	17 114	15 055	22 190
Pohledávky z obch. vztahů	12 227	16 830	14 770	19 223
Krátkodobé poskytnuté zálohy	398	284	43	170
Pohledávky – ovládaná/jící osoba	0	0	110	109
Stát – daňové pohledávky	0	0	132	1 577
Pohledávky za společníky	0	0	0	1 008
Dohadné účty aktivní	0	0	0	103
Dlouhodobé pohledávky	0	236	297	378
Pohledávky z obch. vztahů	0	71	24	378
Odložená daňová pohledávka	0	165	273	0

Zdroj: autor

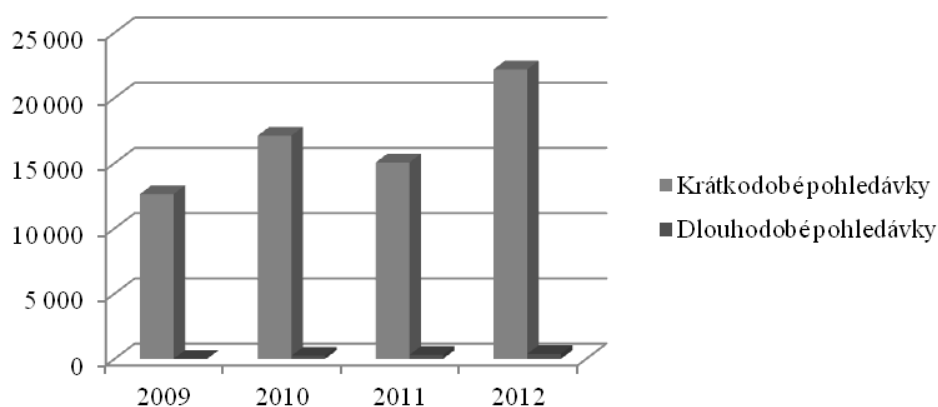
Z přehledu je patrné, že v průběhu sledovaného období docházelo ke kolísání krátkodobých pohledávek a k postupnému zvyšování pohledávek dlouhodobých. K nejvýraznějšímu nárůstu došlo v roce 2012 a to jak u krátkodobých, tak i

dlouhodobých pohledávek. V letech 2009 – 2012 tvořila převážnou část krátkodobých pohledávek pohledávky z obchodních vztahů.

V roce 2012 též došlo k navýšení pohledávek za společníky, z nulového stavu na 1 008 tis. Kč, a daňových pohledávek o 1 445 tis. Kč. Tento stav je způsobený realizací plánované fúze.

Situaci za sledované období zachycuje přehledněji graf vývoje pohledávek (Obr. 4)

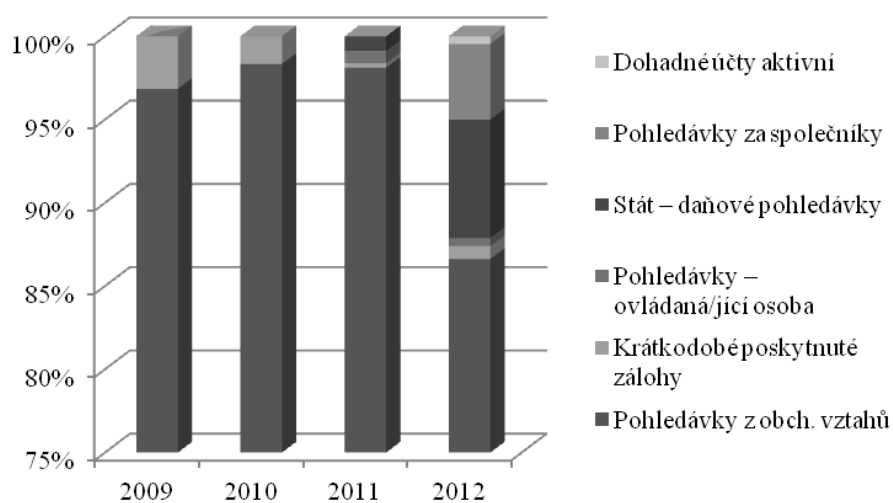
Obr. 4: Vývoj pohledávek v období 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Zdroj: autor

Následující grafy (Obr. 5 a Obr. 6) znázorňují procentuální zastoupení jednotlivých položek krátkodobých a dlouhodobých pohledávek, které firma VDX s.r.o. za sledované období 2009 – 2012 evidovala.

Obr. 5: Procentuální zastoupení krátkodobých pohledávek v letech 2009 – 2012

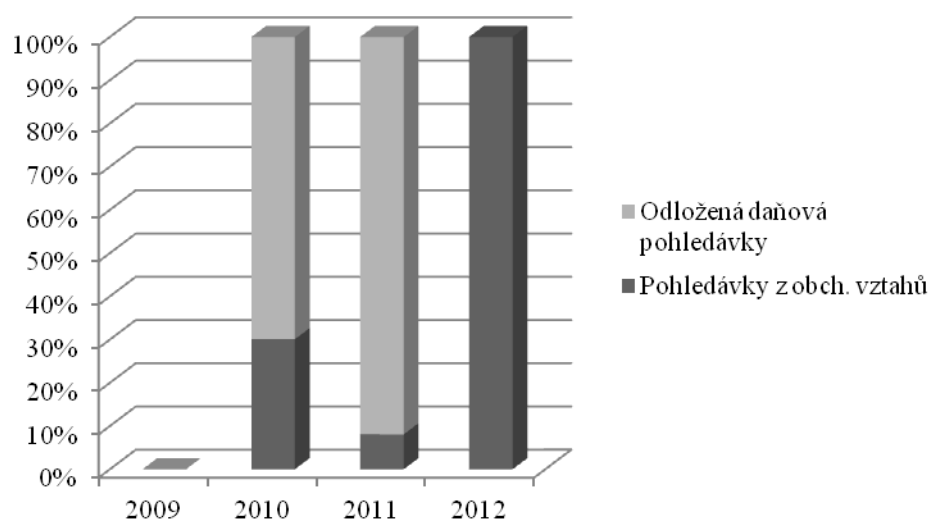

Zdroj: autor

Trend vývoje procentuálního zastoupení pohledávek je v jednotlivých letech kolísavý. Nejmenší část je tvořena dohadnými účty aktivními a největší část pohledávkami z obchodních vztahů, ty tvoří v průměru 95 % celkové roční hodnoty krátkodobých pohledávek.

Obr. 6: Procentuální zastoupení dlouhodobých pohledávek v letech 2009 – 2012

Zdroj: autor

Vývoj dlouhodobých pohledávek je značně nejednotný. V roce 2009 nebyly zaznamenány žádné dlouhodobé pohledávky, v letech 2010 – 2011 nejvyšší část tvořily pohledávky za odloženou daň. V roce 2012 jsou dlouhodobé pohledávky tvořeny pouze pohledávkami z obchodních vztahů.

6.3 ANALÝZA EKONOMICKÉ AKTIVITY A LIKVIDITY SPOLEČNOSTI

Prostřednictvím analýzy poměrových ukazatelů se hodnotí vzájemný vztah mezi dvěma nebo více ukazateli, které většinou vycházejí z účetních dat, tj. výkaz zisku a ztrát, rozvaha.

6.3.1 Hodnocení ukazatelů ekonomické aktivity

Ukazatelé aktivity měří, jak efektivně podnik využívá vložené prostředky. Po provedení analýzy ekonomické aktivity je možné zjistit jakou vyjednávací sílu vůči dodavatelům podnik má či jak efektivně hospodaří se svými aktivy.

Pro hodnocení ekonomické aktivity společnosti VDX s.r.o. budou užity následující ukazatelé:

- **Doba splatnosti pohledávek** = pohledávky z obchodních vztahů / denní tržby
- **Doba obratu závazků** = závazky z obchodních vztahů / denní tržby

Tab. 5: Doba splatnosti pohledávek v letech 2010 – 2012 (ve dnech)

Doba splatnosti pohledávek		
2010	2011	2012
38	23	44

Zdroj: autor

Ukazatel doby splatnosti pohledávek vyjadřuje počet dnů, při kterých je příjem peněz z každodenních tržeb zadržen v pohledávkách z obchodních vztahů, neboli za kolik dní v průměru dostane firma za své zboží nebo výkony zapláceno. Doba obratu pohledávek se srovnává s běžnou splatností pohledávek, která se pohybuje okolo 14 dnů. Jako výbornou lze považovat hodnotu nacházející se okolo běžné doby splatnosti. Naopak neuspokojivá hodnota se pohybuje okolo 70 dnů. Podnik se snaží mít hodnoty doby splatnosti pohledávek co nejnižší, k tomu využívá různá opatření na urychlení inkasa svých pohledávek.

Doba splatnosti pohledávek firmy VDX s.r.o. se nachází v přijatelném intervalu. V průběhu sledovaného období hodnoty střídavě kolísaly, v roce 2011 došlo k výraznému snížení doby splatnosti, o 15 dnů oproti roku 2010.

Tab. 6: Doba úhrady závazků z obchodních vztahů v letech 2010 – 2012 (ve dnech)

Doba úhrady závazků z obchodních vztahů		
2010	2011	2012
49	18	18

Zdroj: autor

Doba úhrady krátkodobých závazků udává, za kolik dnů v průměru firma VDX s.r.o. hradí své závazky vůči dodavatelům. Z výsledných hodnot je patrné, že v průběhu sledovaného období došlo k ustálení hodnot. Výsledné hodnoty za rok 2011 a 2012 lze považovat za výborné, jelikož firma hradila své závazky téměř ve stanovené lhůtě splatnosti.

Z porovnání doby splatnosti pohledávek a doby úhrady závazků je patrné, že v roce 2010 čerpala firma VDX s.r.o. bezúročný dodavatelský úvěr od svých dodavatelů, jelikož doba úhrady závazků je delší než doba splatnosti pohledávek. V následujících letech firma naopak dodavatelských úvěr poskytovala, jelikož doba úhrady závazků je kratší než doba splatnosti pohledávek.

6.3.2 Hodnocení ukazatelů likvidity

Likviditu je možné definovat jako souhrn všech prostředků, které má podnik k dispozici pro úhradu svých splatných závazků. Prostřednictvím ukazatelů likvidity se určuje schopnost podniku dostát svým závazkům. Aby byl podnik likvidní, musí splňovat **podmínku solventnosti**. Podnik je solventní tehdy, pokud má část svého majetku vázanou ve formě pohotových peněžních prostředků.

Pro hodnocení likvidity společnosti VDX s.r.o. budou užity následující ukazatelé:

- **Běžná likvidity** = oběžná aktiva / krátkodobé závazky
- **Pohotová likvidity** = (oběžná aktiva – zásoby) / krátkodobé závazky
- **Okamžitá likvidity** = (peněžní prostředky + ekvivalenty) / okamžitě splatné závazky

Tab. 7: Podíl pohledávek z obch. vztahů na oběžných aktivech v letech 2010 – 2012 (v %)

Pohledávky z obch. vztahů/oběžná aktiva		
2010	2011	2012
31%	31%	35%

Zdroj: autor

Pohledávky z obchodních vztahů tvoří za sledované období v průměru 32,5 % oběžného majetku. Tento stav je stálý a nedochází k výraznému kolísání. Čím vyšší je podíl pohledávek na oběžném majetku podniku, tím obezřetnější musí podnik být, jelikož každá jeho změna výrazně ovlivní výsledné hodnoty.

Tab. 8: Ukazatel běžné likvidity v letech 2009 – 2012

Běžná likvidita		
2010	2011	2012
1,82	2,95	2,59

Zdroj: autor

Ukazatel běžné likvidity ukazuje, kolikrát je daný podnik schopen pokrýt pohledávky věřitelů v případě, kdy by proměnil veškerá svá oběžná aktiva v peněžní prostředky. Doporučená hodnota by měla být vyšší než 1,5. Pokud by byla menší než 1, nebyl by ekonomický subjekt schopen uhradit krátkodobé závazky z oběžných aktiv a byl by nucen použít k úhradě dlouhodobé finanční zdroje.

Ve sledovaném období se hodnoty běžné likvidity pohybovaly v doporučených hodnotách. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2011, v tomto roce byly krátkodobé závazky firmy VDX s.r.o. kryty oběžnými aktivy téměř trojnásobně.

Tab. 9: Ukazatel pohotovosti likvidity v letech 2009 – 2012

Pohotovostní likvidita		
2010	2011	2012
1,59	2,54	1,63

Zdroj: autor

Nevýhodou ukazatele běžné likvidity je jeho citlivost na strukturu zásob hodnoceného ekonomického subjektu. V ukazateli pohotovosti likvidity se zásoby odstraňují, tím dojde k očištění aktiv a ke zlepšení vypovídací schopnosti ukazatele. Doporučená hodnota by se měla pohybovat nad 1. Její výše je do značné míry závislá na ekonomické činnosti firmy.

Hodnoty ve všech třech letech jsou proměnlivé ale vyšší než 1, to naznačuje dobrou finanční situaci podniku.

Tab. 10: Ukazatel okamžité likvidity v letech 2009 – 2012

Okamžitá likvidita		
2010	2011	2012
1,01	1,61	0,57

Zdroj: autor

Okamžitá likvidita je ukazatelem, který měří schopnost společnosti hradit své krátkodobé závazky. Zdrojem pro úhradu jsou peníze v hotovosti, na běžných účtech a peněžní ekvivalenty (krátkodobé obchodovatelné cenné papíry). Doporučená hodnota by měla být vyšší než 0,2.

Z analýzy je patrné, že ve všech sledovaných letech byly měřené hodnoty vyšší než stanovený limit, to znamená, že je zajištěna likvidita a ve firmě by nemělo dojít ke zhoršení platební situace.

7. ŘEŠENÍ POHLEDÁVEK V ÚČETNÍ JEDNOTCE

Řízením pohledávek se rozumí takové činnosti podniku, které se zaměřují na optimalizaci pohledávek. Jedná se o soubor činností prováděných již před vznikem pohledávky, tj. preventivní opatření, ale také činnosti, prováděné za účelem vymožení si práva na úhradu splatné pohledávky.

7.1 ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK VE FIRMĚ VDX S.R.O.

Hlavním úkolem zajištění pohledávky je předejít případným ztrátám a urychlit uhrazení pohledávky, kterou dlužník dosud neuhradil. Podnik se vždy snaží zvolit takový postup, který mu zajistí přiměřené zajištění pohledávky.

Firma VDX s.r.o. průběžně sleduje stav a vývoj neuhrazených pohledávek. Pokud je přesažena obvyklá doba prodlení splatnosti pohledávky, ekonomické oddělení podniku zasílá dlužníkovi upomínku. Pro firmu je v takovém případě důležité písemné uznání závazku ze strany dlužníka.

7.1.1 Platba předem

Zajištění formou platby předem či platbou v hotovosti využívá firma VDX s.r.o. většinou u klientů, u kterých nemá prověřenou jejich věrohodnost či u klientů, kteří měli v minulosti problémy s včasnou úhradou svých závazků.

7.1.2 Záloha

Záloha je jedna z nejčastěji užívaných forem zajištění pohledávek. Výše záloh není ve firmě VDX s.r.o. pevně upravena ve stanovách, vždy je sjednána na základě dohody mezi firmou a odběratelem. Vyinkasovanou zálohu firma užívá k nákupu materiálu a částečně k úhradě nákladů spojených s danou objednávkou.

7.1.3 Smluvní pokuta

Ve smlouvách, které firma VDX s.r.o. uzavírá se svými odběrateli je uvedena doložka o smluvní pokutě, prostřednictvím té se podnik zajišťuje proti porušení smluvních podmínek, tj. dojde-li k pozdní úhradě pohledávky. Smluvní pokuta je účtována za každý započatý den prodlení, její výše je stanovena individuálně mezi smluvními stranami.

7.2 ZPŮSOBY VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

Vymáháním pohledávek po lhůtě splatnosti se zabývá ve firmě VDX s.r.o. ekonomické oddělení. Toto oddělení se zabývá takovými pohledávkami, jejichž prodlení přesáhlo hranici stanovenou vnitřními směrnicemi firmy, tj. 14 dnů. Firma VDX s.r.o. jedná s dlužníky následujícími způsoby.

7.2.1 Upomínka

Upomínka je jedním z nástrojů vymáhání pohledávek. Upomínka může být buďto telefonická nebo písemná.

7.2.1.1 Telefonická

Telefonická upomínka se řadí mezi jeden z nejefektivnějších a neužívanějších způsobů upomínkování v podniku. Prostřednictvím telefonické upomínky si firma sjednává platební kázeň u dlužníků. Nespornou výhodou toho způsobu vymáhání je rychlost a nízké náklady s tím spojené.

V první telefonické upomínce pověřený pracovník firmy upozorní dlužníka, že jeho závazek nebyl dosud uhrazen a snaží zjistit důvod prodlení platby. Pracovník zjišťuje, zda faktura zákazníkovi dorazila či zda zboží, služby nereklamuje. Pokud není faktura uhrazena ve stanoveném náhradním termínu splatnosti, pracovník firmy opět

telefonicky kontaktuje dlužníka a upozorňuje jej na fakt, že již po něm budou vyžadovány smluvní pokuty, vyplývající z uzavřené smlouvy.

Pokud ani po druhé telefonické upomínce není dlužná částka uhrazena, firma upomínkuje dlužníka prostřednictvím písemné komunikace.

7.2.1.2 Písemná

Nebyla-li splatná pohledávka uhrazena ani po telefonické urgenci, firma VDX s.r.o. zašle dlužníkovi doporučeně písemnou upomínku a to v takové formě, aby bylo možné daný dokument eventuelně využít v soudním sporu.

7.2.1.2.1 První písemná upomínka

Neuhradí-li dlužník smluvní částku, je mu první písemná upomínka zasílána většinou 14 dnů po poslední telefonické upomínce. V první písemné upomínce je dlužník slušně upozorňován na skutečnost, že splatná faktura nebyla dosud uhrazena. K první písemné upomínce je připojena zdvořilá omluva pro případ, pokud by byla částka dlužníkem již uhrazena, ale nebyla ještě připsána na bankovní účet firmy.

7.2.1.2.2 Druhá písemná upomínka

Pokud dlužník i přes první písemnou upomínku stále neuhradil dlužnou částku, je mu firmou zasílána druhá upomínka. Druhá písemná upomínka obsahuje upozornění na fakt, že firma VDX s.r.o. již jednu upomínku dlužníkovi zaslala a dále je dlužník upozorněn, že ke smluvní částce budou požadovány úroky z prodlení.

7.2.1.2.3 Pokus o smír

Pokus o smír je poslední pokus firmy o dohodu s dlužníkem. V pokusu o smír je rekapitalizována celé historie daného obchodního případu, je stanovena nová doba

splatnosti. Dále pokus o smír obsahuje upozornění, že pokud nebude dlužná částka i s úroky z prodlení uhrazena, bude s dlužníkem zahájeno soudní řízení.

7.2.2 Vymáhání pohledávky

Není-li faktura uhrazena dlužníkem ani na základě písemných upomínek a dlužník neprojevil snahu o vyřešení dané situace, je celá záležitost předána advokátní kanceláři. Firma VDX s.r.o. předá advokátní kanceláři veškeré smlouvy a písemnou komunikaci, např. objednávky, dodací listy, upomínky, které budou sloužit při vymáhání jako listinné důkazy. Druhou možností je, že firma předá svou pohledávku soukromé inkasní kanceláři. Firma VDX s.r.o. po předání veškerých dokumentů zplnomocní advokátní či inkasní kancelář k vymáhání pohledávky. Společnost je pravidelně informována kanceláří o průběhu řízení.

7.3 ŘEŠENÍ OBCHODNÍCH POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI

Při vymáhání svých pohledávek se firma VDX s.r.o. drží zákonného postupu, své pohledávky neprodává a ani nepředává inkasním kancelářím. Pokud dlužník neuhradí svůj závazek a ani neprojeví ochotu situaci vyřešit, předává firma pohledávku advokátní kanceláři a celá věc je předána soudu. Za rok 2010 byly vytvořeny opravné položky ve výši 144 998,- Kč a v roce 2011 ve výši 184 466,- Kč k žalovaným pohledávkám.

Tab. 11: Způsob účtování opravné položky k žalované pohledávce ve firmě VDX s.r.o.

Podnik prodává zboží na fakturu, je plátcem DPH, cena dodávky bez DPH 100 000,- Kč, DPH 21% 21 000,- Kč, cena celkem 121 000,- Kč. Na pohledávku byla vytvořena opravná položka.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura vystavená na zboží	100 000,-	-	604
DPH 21%	21 000,-	-	343
Celkem	121 000,-	311	-
<i>Vytvoření opravné položky:</i>			
Opravná položka k pohledávce	100 000,-	558	391
Úhrada faktury na BÚ	121 000,-	221	311
<i>Zrušení opravné položky:</i>			
Zrušení OP k pohledávce	- 100 000,-	558	391

Zdroj: autor

Vzniklé platební problémy bývají většinou pouze krátkodobé povahy, například vzniklé tzv. druhotnou platební neschopností. Dlužníci se snaží situaci řešit dohodou s věřitelem a posunem platby. Z finančních výkazů podniku je možné zjistit, že podnik nemá pohledávky po splatnosti delší 5 let. V roce 2009 podnik akceptoval též směnky jakožto platební prostředek, a to ve výši 3 865 000,- Kč.

Tab. 12: Akceptování směnky

Podnik prodává zboží na fakturu, je plátcem DPH, cena dodávky bez DPH 500 000,- Kč, DPH 21% 105 000,- Kč, cena celkem 605 000,- Kč.			
Odběratel navrhl směnku, firma směnku akceptovala.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura vystavená na zboží	500 000,-	-	604
DPH 21%	105 000,-	-	343
Celkem	605 000,-	311	-
<i>Akceptace směnky:</i>			
Úhrada pohledávky směnkou	610 000,-	312	-
Pohledávka	605 000,-	-	311
Výnos ze směnky - úroky	5 000,-	-	662
<i>Úhrada na BÚ:</i>			
Úhrada směnky	610 000,-	211	312

Zdroj: autor

Na následujícím obrázku je přehled vytvořených opravných položek za sledované období a poměr vytvořených oprávek k celkové hodnotě krátkodobých pohledávek. Z grafu je zřejmé, že v roce 2010 došlo oproti roku 2009 ke snížení poměru vytvořených opravných položek k pohledávkám o 0,5 %. Mezi roky 2010 a 2011 došlo k výraznému navýšení, z 1,84 % na 5,87 %. V posledním sledovaném roce došlo ke snížení na 3,86 %.

Obr. 7: Vytvořené opravné položky k pohledávkám

Položky	Rok			
	2009	2010	2011	2012
Opravné položky	294 000	315 000	883 000	857 000
Krátkodobé pohledávky celkem	12 625 000	17 114 000	15 055 000	22 190 000
% podíl OP na pohledávkách	2,33 %	1,84 %	5,87 %	3,86 %

Zdroj: autor

Společnost má též možnost svojí pohledávku po datu splatnosti prodat. Tuto možnost společnost nevolí často, jedná se o pohledávky, u kterých i přes vymáhání nedošlo k jejich inkasu.

Nevýhodou prodeje pohledávky je, že při jejím prodeji nezíská firma VDX s.r.o. celou dlužnou částku ani náklady spojené s předchozím vymáháním.

Tab. 14: Prodej pohledávky

Podnik prodává zboží na fakturu, je plátcem DPH, cena dodávky bez DPH 90 000,- Kč, DPH 21% 18 900,- Kč, cena celkem 108 900,- Kč. Odběratel navrhl směnku, firma směnku akceptovala.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura vystavená na zboží	90 000,-	-	604
DPH 21%	18 900,-	-	343
Celkem	108 900,-	311.1	-
Vytvoření opravné položky 30%	32 670,-	559	391
<i>Prodej pohledávky:</i>			
Odúčtování pův. pohledávky	108 900,-	546	311.1
Prodej pohledávky	100 000,-	311.2	646
Zrušení opravné položky	-32 670,-	559	391
Úhrada pohledávky z prodeje	100 000,-	221	311.2

Zdroj: autor

8. ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY A NÁVRH PRO JEJICH ŘEŠENÍ

8.1 ZJIŠTĚNÉ NEDOSTATKY

Jedním ze základních nedostatků zjištěných při analýze pohledávek ve firmě VDX s.r.o. je nedostačující zjišťování informací o nových klientech. Při prvních objednávkách firma požaduje zálohy či platby v hotovosti, tím se ovšem nepotvrzuje dlouhodobá solventnost zákazníka. Stává se tak, že zákazník, který první zakázku uhradil včas, postupem času prodlužuje dobu uhrazení či svůj závazek neuhradí vůbec. Firma též neprovádí průběžné a pravidelné kontroly platební schopnosti již svých stálých klientů.

Dalším zjištěným nedostatkem je nepřesná formulace postupu při vymáhání pohledávky ve vnitropodnikových směrnících. Ve směrnici nejsou přesně definovány časové horizonty, který by byly uplatňovány, zaměstnanci postupují většinou na základě zavedených nepsaných pravidel. Firma by také měla lépe evidovat informace o vymáhaných pohledávkách tak, aby bylo patrné, zda byl dlužník již upomínán, jakým způsobem, jak reagoval.

8.2 NÁVRHY NA ŘEŠENÍ

Průběžné prověřování obchodní partnerů

Firma VDX s.r.o. by měla důsledněji prověřovat informace o nových klientech a především zavést průběžnou kontrolu stálých klientů, jelikož v průběhu času může dojít ke změně jejich solventnosti a likvidity. Obchodní oddělení firmy by na základě těchto informací mohlo lépe rozhodnout o přijetí či nepřijetí zakázky. Jedním ze způsobů zjištění solventnosti klienta je kontaktovat firmu, s níž klient již obchodoval, a získat reference o jeho platební morálce.

Dalším zdrojem informací o obchodním partnerovi je například obchodní rejstřík. Firmy zapsané v obchodním rejstříku mají zveřejňovací povinnost, tzn. že veškeré dokumenty jako účetní závěrky, audit, výroční zprávy, zde musí pravidelně zveřejňovat. Ze zveřejňovaných dokumentů může podnik zjistit, kde klient sídlí, jaký je jeho předmět podnikání, výše základního kapitálu, či informace, zda nebylo s firmou zahájeno konkurzní řízení, nebo se firma nenachází v likvidaci. V insolvenčním rejstříku si může firma zjistit aktuální stav nových i stávajících klientů, tj. zda nebyl podán návrh na zahájení insolvenčního řízení či se obchodní partner v insolvenčním řízení již nenachází.

Zjištěné informace by si měla firma archivovat, ideálně vypracováním databáze se zjištěnými informacemi o obchodních partnerech, která zajistí snadný a přehledný přístup.

Vypracování přehlednější a podrobnější evidence pohledávek po splatnosti

Jedním ze zjištěných nedostatků byla nevyhovující evidence pohledávek po splatnosti. Společnost VDX s.r.o. vede evidenci informací o firmě v přednastavených formulářích, na kterých je uveden název společnosti, její sídlo, IČO, DIČ, kontakty, dlužná částka, termín splatnosti a druh plnění. Tyto údaje jsou však nedostatečné pro podání jasné informace jakou má obchodní partner platební morálku, nakolik je solventní.

Z tohoto důvodu by bylo vhodné doplnit formulář o položky, které by obsahovaly popis úkonů, které byly provedeny vůči dlužníkovi, datum provedení upomínky a způsob upomínání. Dále by měly být uvedeny informace o tom, zda byla uzavřena dohoda o posečkání platby či se strany dohodly na splátkovém kalendáři, zda a jak je pohledávka zajištěna, jaký je náhradní termín splatnosti pohledávky. Takto strukturovanou evidenci by měla firma pravidelně aktualizovat, čímž získá lepší přehled

o stavu svých neuhrazených pohledávek po splatnosti a bude moci lépe a především efektivněji reagovat.

Stanovení přesných postupů při vymáhání pohledávky

Ve firmě VDX s.r.o. by měla být vydána vnitropodniková směrnice, která by jasně upravovala postupy při vymáhání, tj. jednotlivé kroky a časové rozmezí mezi nimi. Též by měl být přesně označen pracovník nebo pracovníci, kteří za správný postup vymáhání pohledávky odpovídají. Vedoucí pracovníci by měli pravidelně kontrolovat dodržování těchto postupů a zajistit, aby s danou směrnicí byli příslušní zaměstnanci dostatečně seznámeni.

Zrychlení jednání a zvýšení důrazu při jednání s dlužníkem

Firma VDX s.r.o. zasílá standardně tři upomínky, jmenovaný postup není ustanoven ve vnitropodnikové směrnici, tento nedostatek byl též doporučen k nápravě. Upomínky by měly být důraznější a interval mezi jednotlivými upomínkami by se měl urychlit. Čím delší je proluka mezi upomínáním, tím delší dobu nemůže firma užít finanční prostředky, které již měla mít k dispozici. Dále postupným nasčítáváním neuhrazených pohledávek hrozí firmě druhotná platební neschopnost, která je způsobená tím, že firma nemůže zaplatit své závazky, jelikož její pohledávky nebyly uhrazeny.

Odpovědný pracovník, pověřený firmou, by měl pravidelně kontrolovat stav pohledávek, pokud zjistí, že nějaká z pohledávek nebyla uhrazena do data splatnosti a uplynula doba delší než 1 týden, měl by kontaktovat obchodního partnera, telefonicky nebo e-mailem, a upozornit na fakt, že faktura byla již splatná a požádat o co nejrychlejší uhrazení. V případě kontaktování e-mailem je ideální si doručení e-mailu nechat potvrdit.

Pokud ani do týdne nebude pohledávka po splatnosti uhrazena, pracovník firmy VDX s.r.o. zašle první písemnou upomínku, zde upozorní dlužníka na fakt, že byl již upomínán telefonicky nebo e-mailem. V upomínce bude uveden nový datum splatnosti faktury, tj. za 14 dnů od vystavení upomínané faktury.

Projeví-li dlužník zájem a ochotu situaci řešit, firma může navrhnout odklad platby, tj. dodavatelský úvěr, akceptaci směnky či splátkový kalendář. Pokud dlužník dále nereaguje na zasláný dokument, firma zašle druhou upomínku, zde bude dlužník opět upozorněn na fakt, že dosud svůj dluh neuhradil. Také mu bude vystavena penalizační faktura dle § 1970 zákona č. 89/2012 Sb. s obnoveným datem splatnosti. V upomínce bude informován o tom, že pokud do 7 pracovních dnů částku neuradí, bude celá záležitost předána právnímu zástupci firmy.

9. INKASNÍ KANCELÁŘE

Firma VDX s.r.o. služeb inkasních kanceláří dosud nevyužila, přesto se jedná v dnešní době o častý způsob vymáhání pohledávek.

Inkasní kanceláře jsou specializované firmy, které se zabývají inkasem pohledávek. Tyto společnosti se často zabývají též správou pohledávek, přípravou dokumentů pro soudní řízení, exekuci a také často nabízejí právní služby, možnost pojištění pohledávek, atd. Výhodou využití služeb inkasních kanceláří je profesionalita, rychlost a většinou vyšší účinnost oproti vymáhání prostřednictvím vlastních prostředků. Pracovníci inkasních kanceláří mají větší zkušenosti s vymáháním, z tohoto důvodu volí postup, který bude v daném případě nejefektivnější a to s co nejnižšími náklady.

Výše nákladů je další položkou z jakého důvodu firmy často využívají služeb inkasních kanceláří. Náklady na vlastní vymáhání se těžko sledují a vyčíslují. Náklady na vymáhání pohledávky prostřednictvím inkasních kanceláří jsou přesně dané a je možno je zahrnout do daňových nákladů, snižující základ daně. Smlouvy s profesionálními a solidními inkasními kancelářemi jsou uzavřeny tak, že provize se většinou hradí pouze v případě uhrazení dluhu dlužníkem.

Další výhodou zapojení inkasních kanceláří do vymáhání pohledávky je psychologický efekt, na dlužníka začne být vyvíjen tlak třetí stranou, zvýšení dluhu o náklady na inkasní kancelář tak často dlužníka donutí částku uhradit.

9.1 PROCES VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY INKASNÍ KANCELÁŘÍ

Inkasní kanceláře poskytují své služby na základě mandátní smlouvy. Mandátní smlouvou se mandatář zavazuje pro mandanta zařídit za úplaty svým jménem určitou obchodní záležitost. Nebo inkasní kanceláře sami pohledávky odkupují a vymáhají na svůj účet. Inkasní kanceláře často využívají k vymáhání externích pracovníků, se kterými mají uzavřenou též mandátní smlouvu.

Po přijetí zakázky je dlužník zaevidován a pracovník pověřený daným případem začne zjišťovat veškeré dostupné informace. Započne tzv. proces lustrace – jsou zjišťovány informace o bydlišti, místech častých pobytů, výše dosavadních dluhů, nahlíží se do registrů. Některé inkasní kanceláře mají cool-centrum, které provede první kontakt dlužníka, informuje o možnosti uhradit dluh, o výši dluhu a možnostech jeho splacení. Pokud se pracovníkovi cool-centra v pravidelných intervalech nepodaří dlužníka kontaktovat či se s ním dohodnout, předává se případ konkrétnímu pracovníkovi kanceláře či externistovi.

Pracovník, kterému byla daná pohledávka svěřena, opět provede vyhledání informací o dlužníkovi, provede analýzu a zvolí nejvhodnější postup. Obecně se využívají tři způsoby kontaktování:

- telefonicky,
- přímý kontakt,
- písemně.

Pracovník nejdříve opět kontaktuje dlužníka telefonicky, pokud se mu podaří dlužníka kontaktovat, ověří správnost údajů, které má a domluví další postup. Pokud ne, tak zasílá písemnou upomínku s oznámením, že vyřizuje daný dluh, jaká je výše dluhu a ostatní informace. Poslední možností a v praxi nejefektivnější je přímý kontakt s dlužníkem, bohužel se jedná též o nejnákladnější způsob.

Každý pracovník má stanovenou dobu, během které by mělo inkaso pohledávky být provedeno. Pokud inkaso není úspěšné, je pohledávka předložena k soudnímu řízení, tím nedojde k promlčení.

Nakoupí-li inkasní společnost ji žalovanou pohledávku, může věnovat vymáhání pohledávky delší časový horizont, jelikož nemůže dojít k již výše uvedenému promlčení. Posledním stádiem je exekuční řízení, které je prováděné většinou na základě usnesení od soudu, kde se daná pohledávka projednávala.

Inkasní kanceláře nejvíce spolupracují s nebankovními společnostmi, například telefonní operátoři, nebankovní poskytovatelé úvěrových služeb, pojišťovny, výrobní společnosti. Ovšem i bankovní společnosti využívají služeb inkasních kanceláří, nikoliv však v tak vysoké míře. Ty těchto služeb využívají především z toho důvodu, že vymáháním prostřednictvím inkasní kanceláře neutrpí jejich renomé. Přestože je pohledávka vymáhána jménem daného bankovního institutu, je to právě inkasní kancelář, která s dlužníkem jedná a z dlužníkovy pohledu je „bad guy“ právě tato společnost.

V. ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo co nejstručněji a zároveň srozumitelně zhodnotit problematiku způsobů zajištění a vymáhání pohledávek. Charakterizuje způsoby vzniku pohledávky, její zajišťovací nástroje a způsoby, jak pohledávku, která nebyla uhrazena, vymáhat. Znalosti popsané v teoretické části práce byly aplikovány na konkrétní účetní jednotku. Firma, která poskytla své dokumenty, působí v oboru stavebnictví, obchodu a výroby betonů. Pro tuto účetní jednotku byl zvolen pracovní název „VDX“, jelikož firma si nepřála být jmenována.

Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmu pohledávka, způsobům jejího zajištění a vymáhání. Také se v jejím závěru krátce věnuje data-miningu a outsourcingu. První část teoretické části práce se věnuje způsobům členění pohledávek, dále evidenci a oceňování pohledávek. Též popisuje pohledávky z pohledu účetního a daňového. Další dvě části popisují vybrané způsoby zajištění pohledávek a vymáhání, soudní a mimosoudní cestou. Poslední kapitola teoretické části definuje pojem data-mining, jeho užití v procesu vymáhání pohledávek a outsourcing jako jednu z forem vymáhání pohledávek.

První část praktické části je věnována popisu společnosti VDX s.r.o., jejímu profilu, historii a organizační struktuře. Následující kapitoly se zabývají SWOT analýzou, z té je patrné, že silnou stránkou firmy je její vybudované dobré jméno, naopak slabou nedostatek kvalitních pracovníků, dále vývojem pohledávek podniku VDX s.r.o. v letech 2009 až 2012 a jejich následným rozbohem. Také způsoby zajištění a vymáhání pohledávek, které společnost uplatňuje. Další kapitola se věnuje způsobům účtování o pohledávkách po splatnosti, tj. jak vybraná společnost účtuje o opravných položkách, o směnkách a o prodeji pohledávek.

Z analýzy pohledávek je možné vyvodit závěr, že firma VDX s.r.o. neřeší prozatím žádné výrazné problémy spojené s pohledávkami po lhůtě splatnosti. To potvrzuje analýza likvidity podniku, kdy se hodnoty běžné, pohotové i okamžité likvidity vždy pohybovaly v doporučených hodnotách. V průběhu let docházelo k nepravidelnému kolísání výše pohledávek, ovšem důležité je, že docházelo ke snižování poměru pohledávek po splatnosti oproti celkovým pohledávkám. V roce 2010 tvořily pohledávky po splatnosti téměř 63 % celkových pohledávek z obchodních vztahů, v roce 2012 to bylo již jen 8 %. Na druhou stranu se ale v posledním sledovaném roce 2012 výrazně zvýšil počet dnů splatnosti pohledávek oproti roku přecházejícímu, z 23 dnů roku 2011 na 44 dnů v roce 2012.

Předposlední kapitola praktické části se věnuje analýze zjištěných nedostatků a návrhům na jejich řešení či zlepšení. Hlavními zjištěnými nedostatky bylo nedostačující prověřování budoucích i stávajících obchodních partnerů, nepřehledná evidence neuhrazených pohledávek, ve vnitropodnikové směrnici neřešené pevně stanovené postupy při vymáhání a rychlost a důraz jednání. Proto byly navrženy následující opatření v podobě průběžného prověřování zákazníků, potřeba vypracování přehledné a podrobné evidence pohledávek po splatnosti, pevné stanovení postupů při vymáhání pohledávek a v neposlední řadě zrychlení jednání a zvýšení důrazu při jednání s dlužníky.

Poslední kapitola popisuje činnosti inkasních kanceláří a postup, který inkasní kanceláře a jejich pracovníci uplatňují při vymáhání pohledávek. Přestože společnost, na kterou byla praktická část vypracována, s inkasními kancelářemi nespolupracuje, byla tato kapitola vložena z důvodu stále se zvyšující popularity využívání jejich služeb.

V nynější době si mohou účetní jednotky vytvořit účtovou osnovu dle svých potřeb, jsou vázány pouze rozdělení do účtových tříd, společnost VDX s.r.o. využívá účtovou

osnovu pro podnikatele, která byla závazná pro všechny podnikatelské subjekty do roku 2003. Tuto účtovou osnovu si účetní jednotky rozšiřují kvůli přehlednosti o analytické účty.

Problematika pohledávek po datu splatnosti je firmami řešeným a rovněž v médiích často rozebíraným problémem. Etika a slušné chování se v dodavatelsko-odběratelských vztazích postupně více vytrácí. Tudíž, i přestože firma svou pohledávku dostatečně zajistí, tj. využije vhodné zajišťovací nástroje, není možné její nezaplacení zcela vyloučit. Nastane-li situace, že i přes zajištění pohledávky, má podnik pohledávky po splatnosti, měl by je začít řešit co nejdříve. S postupem času dochází ke snížení hodnoty pohledávky a také ke snížení pravděpodobnosti jejího zaplacení.

VI. SUMMARY

The title of this thesis is called The methods of security and exaction of receivables. This is a large and very complex area of business. Properly chosen method of security receivable can save a company a lot of time and money. Companies have many options to secure their receivable. They always should choose the one which will be most effective in a given situation. The second objective is to describe how to exact the receivables. They may be judicial or non-judicial.

The thesis is divided into two parts, namely into theoretical part and practical part. The first part describes the existing ways how to secure and exact the receivables. There is also described the creation of receivable, their records and allowances.

The second part describes the specific receivables of the existing company. The collected data about receivables were analyzed. Their status and development were evaluated in a given period (2009 – 2012).

The end this thesis describes the problems that arise in business, and suggests solutions.

VII. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborná literatura:

- [1] BAŘINOVÁ D.; VOZŇÁKOVÁ I.; *Pohledávky: vzory smluv a podání*; GRADA; 2003; 128 s.; ISBN 80-247-0581-8
- [2] DRBOHLAV, POHL; *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*; Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s.; 2011; 244 s.; ISBN 978-80-7357-599-1
- [3] PILÁTOVÁ, RICHTER; *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*; ANAG; 2011; 120 s.; ISBN 978-80-7263-678-5
- [4] VOZŇÁKOVÁ I.; *Efektivní řízení pohledávek*; GRADA; 122s.; ISBN 80-2470-770-5
- [5] BAŘINOVÁ, VOŽŇÁKOVÁ; *Pohledávky: právně, daňově, účetně*; 3. roz. vyd. Praha: Grada; 2007; 135str.; ISBN 978-80-247-1816-3.
- [6] Vyhláška 500/2002 Sb.
- [7] PRACHAŘOVÁ I.; *Bakalářská práce – Zúčtovací vztahy se zaměřením na dodavatelsko-odběratelské vztahy*; Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích; 2012
- [8] HORÁKOVÁ, LEMBERKOVÁ; *Vzory obchodních smluv a podání*; Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s.; 2005; 520 s.; ISBN 978-80-7357-105-6
- [9] ŠVARCOVÁ JENA; *Ekonomie – stručný přehled*; Ceed; 303 str.; 2013, ISBN 80-903433-8-2
- [10] Občanský zákoník č. 89/2012 Sb.
- [11] REJNUŠ O.; *Cenné papíry a burzy*; Brno: CERM; 2009; ISBN 978-80-214-3805-7
- [12] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení („insolvenční zákon“)
- [13] České účetní standardy pro podnikatele
- [14] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- [15] BERKA P.; *Dobývání znalostí z databází*; Praha: Academia; 2003; 366 s.; ISBN 80-200-1062-9

[16] DEEPEN J.; *Logistics outsourcing relationships: measurement, antecedents and effects of logistics outsourcing performance*; Heidelberg; 2007; 350 s.; ISBN 978-3-7908-1916-8

[17] SEDLÁČEK J.; *Finanční analýza podniku*; Computer Press a.s.; 2011; 152 s.; ISBN 978-80-251-3386-6

[18] Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách

Internetové zdroje:

www.ceed.cz/bankovnictvi/746zajisteni_uveru.htm

pomocspohledavkami.webnode.cz/o-pohledavkach/zajistovaci-instrumenty/zalohova-platba/

www.egap.cz

www.pravnipraxe.com/smenky/index.php?file=smenka/blanko-smenka

www.statsoft.cz/novinky/2013-02-15-data-mining-v-procesu-vymahani-pohledavek/

www.ipodnikatel.cz/Pohledavky/inkasni-kancelar-profesionalni-vymahani-pohledavek.html

is.muni.cz/el/1422/jaro2006/MV838Zk/um/1220052/

www.esmlouvy.cz/products/uznani-dluhu-se-splatkovym-kalendarem/

VIII: SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Účastníci směnečných vztahů

Tab. 2: Matice schématu SWOT analýzy

Tab. 3: Obchodní pohledávky v letech 2010 - 2012

Tab. 4: Vývoj pohledávek v období 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Tab. 5: Doba splatnosti pohledávek v letech 2010 – 2012 (ve dnech)

Tab. 6: Doba úhrady závazků z obchodních vztahů v letech 2010 – 2012 (ve dnech)

Tab. 7: Podíl pohledávek z obch. vztahů na oběžných aktivech v letech 2010 – 2012 (v %)

Tab. 8: Ukazatel běžné likvidity v letech 2009 – 2012

Tab. 9: Ukazatel pohotové likvidity v letech 2009 – 2012

Tab. 10: Ukazatel okamžité likvidity v letech 2009 – 2012

Tab. 11: Způsob účtování opravné položky k žalované pohledávce ve firmě VDX s.r.o.

Tab. 12: Akceptování směnky

Tab. 13: Vytvořené opravné položky k pohledávkám

Tab. 14: Prodej pohledávky

IX. SEZNAM SCHÉMAT

Obr. 1: Podrobná organizační struktura společnosti

Obr. 2: Trojúhelníková matice pro hodnocení silných stránek, slabých stránek, příležitostí a ohrožení

Obr. 3: Obchodní pohledávky v letech 2010-2012

Obr. 4: Vývoj pohledávek v období 2009 – 2012 (v tis. Kč)

Obr. 5: Procentuální zastoupení krátkodobých pohledávek v letech 2009 – 2012

Obr. 6: Procentuální zastoupení dlouhodobých pohledávek v letech 2009 – 2012

X. SEZNAM PŘÍLOH

P I Účetní opravná položka - účtování

P II Zákonná opravná položka - účtování

P III Výše tvorby zákonné opravné položky

P IV Směnka vlastní

P V Směnka cizí

P VI Splátkový kalendář

P VII Účtová osnova pro podnikatele

PŘÍLOHY

P I Účetní opravná položka - účtování

Položka	MD	D
Tvorba účetní opravné položky	559	391
Zrušení účetní opravné položky	391	559

Zdroj: autor

P II Zákonná opravná položka - účtování

Položka	MD	D
Tvorba zákonné opravné položky	558	391
Zrušení zákonné opravné položky	391	558

Zdroj: autor

P III Výše tvorby zákonné opravné položky

Doba po splatnosti pohledávky	%ní výše zákonné opravné položky
12 měsíců	33 %
18 měsíců	50 %
24 měsíců	66 %
30 měsíců	80 %
36 měsíců	100 %

Zdroj: Zákon č. 592/1992 Sb. o rezervách

P IV Směnka vlastní

_____ dne _____ 20____		Kč _____	hal _____
<small>Místo a datum vystavení (měsíc slovy)</small>			
Za tuto směnku zaplatím dne _____			20
<small>na řad:</small>			<small>Měsíc slovy</small>
<small>komu</small> _____			
Kč _____	_____		hal _____
	<small>Částka slovy</small>		
Splatno v: _____	<small>Místo placení</small>		
u: _____	<small>Domicil</small>		
_____	_____		
	<small>Jméno, adresa a podpis výstavce</small>		

zdroj: is.muni.cz

P V Směnka cizí

Podpis příjemce	_____ dne _____ 20____		Kč _____	hal _____
	<small>Místo a datum vystavení (měsíc slovy)</small>			
	Za tuto směnku zaplatíte dne _____			20
	<small>na řad:</small>			<small>Měsíc slovy</small>
	<small>komu</small> _____			
	Kč _____	_____		hal _____
		<small>Částka slovy</small>		
	Směnečník: _____	_____		
	Splatno v: _____	<small>Místo placení</small>		
	u: _____	<small>Domicil</small>		
_____	_____			
	<small>Jméno, adresa a podpis výstavce</small>			

zdroj: is.muni.cz

P VI Splátkový kalendář

DOHODA O UZNÁNÍ ZÁVAZKU A PLNĚNÍ VE SPLÁTKÁCH

Dne, měsíce a roku níže uvedeného uzavřeli:

1)
„věřitel“

- a -

2)
„dlužník“

tuto

DOHODU

I.

Mezi účastníky této dohody je nesporné, že dlužník věřiteli k dnešnímu dni dluží částku celkově ..... (slovy : .....) z důvodu ..... Dlužník tímto uznává tento dluh co do důvodu i výše a zavazuje se jej zaplatit v souladu s čl. II/ této dohody.

II.

Dlužník se zavazuje tento dluh splácet v měsíčních splátkách po ..... Kč na účet č. .... vždy nejpozději do ..... dne toho kterého měsíce a to s účinností od ..... 2010. Uhrazeno je připsáním na účet věřitele.

III.

Účastníci sjednávají ztrátu výhody splátek, a tedy neuhradí-li dlužník některou z uvedených splátek v dohodnutém termínu splatnosti, ztrácí výhodu dalších splátek a tím okamžikem je splatný celý zbytek dluhu naráz. V tom případě je povinen dlužník uhradit zbývající část dluhu neprodleně nejpozději do 5 dnů ode dne, kdy ujednání této dohody o splátkách bylo porušeno.

IV.

Smluvní strany se dohodly, že veškeré majetkové spory vyplývající z této smlouvy nebo vzniklé v souvislosti s ní a to i v případě, že tato smlouva bude neplatná, zrušena nebo od ní bude odstoupeno, budou rozhodovány v rozhodčím řízení a to jedním rozhodcem. Ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb. rozhodce určí jednatel Rozhodčí a mediační společnosti s.r.o., IČ : 28815297, se sídlem Hradec Králové, Roudničská

258/47a (dále jen „Společnost“) ze seznamu advokátů vedeného u ČAK. V souladu s ustanovením § 19 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., se smluvní strany dohodly, že spor bude rozhodován bez ústního jednání, na základě písemných důkazů předložených stranami. Nebude-li však rozhodce písemné materiály považovat za dostačující, je oprávněn ústní jednání nařídit. Řízení je neveřejné, jednací místo je v sídle Společnosti. Rozhodčí řízení se bude řídit ustanoveními zákona č. 216/1994 Sb a o.s.ř. Rozhodnutí ve věci je konečné. Poplatek za rozhodčí řízení činí 3,5 % + DPH z hodnoty sporu, minimálně však 2.000,- Kč + DPH a je nevratný. Rozhodce uvědomí o podání žaloby žalovaného, kterému zašle kopii žaloby a vyzve jej, aby se k ní do 10 dnů od doručení výzvy vyjádřil a doložil důkazy, jichž se dovolává s tím, že pokud se k žalobě ve stanovené lhůtě nevyjádří, budou skutečnosti uvedené v žalobě považovány za nesporné. Dále se smluvní strany dohodly, že doručování v rámci smluvního vztahu a v rozhodčím řízení se řídí příslušnými ustanoveními o.s.ř. a provádí se u podnikající fyzické osoby na adresu místa podnikání, u právnické osoby na adresu sídla zapsanou v příslušném rejstříku a u nepodnikající fyzické osoby na adresu uvedenou v záhlaví této smlouvy, když na tuto adresu nepodnikající fyzická osoba výslovně požaduje doručování zásilek jak druhou smluvní stranou, tak také rozhodcem.

V.

Účastníci shodně uvádějí, že tato dohoda vyjadřuje jejich svobodnou a vážnou vůli na důkaz čehož ji podepisují.

V..... dne

V.....dne

.....

věřitel

dlužník

zdroj: www.esmlouvy.cz

